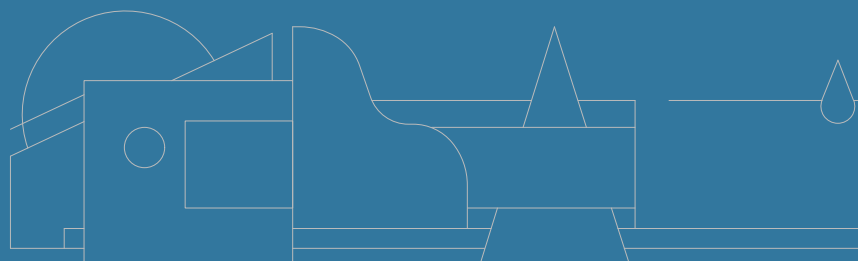

Ateities kurortas

MOKYKLOS KNYGA

Tarptautinė vasaros mokykla

2019 m. birželio 17–22 d., Kaunas–Kačerginė

„Kaunas 2022“ programa „Modernizmas ateičiai“

Organizatoriai

Office De Architectura

Rėmėjai

Draugai

KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

ATEITIES KURORTAS

Tarptautinė vasaros mokykla, vykusi Kaune ir Kačerginėje, sukviėtė architektūros, istorijos, paveldosaugos sociologijos ir susijusių sričių profesionalus ir studentus tyrinėti istorinę kurorto reikšmę, jo kultūrinę tapatybę ir ateities raidos potencialą.

Kurortas apima pokyčius fizinėse, erdvinėse ir psichologinėse sąlygose. Šie pokyčiai gali būti sukurti tikslingai, sumodeliuoti arba įvykti savaime, tačiau, bet kuriuo atveju, jie pasireiškia ir architektūroje. Kurorto architektūros pasiūlytos sąlygos skiriasi nuo mūsų kasdienybės, ji egzistuoja kaip priešingybė miesto kitoniskumui. Kurortai – tai vietos, į kurias vykstame ilsėtis, atsipalaiduoti, kurti ir užsimiršti. Jie nepaprastai svarbūs mūsų sveikatai ir gerovei. Tačiau šios, praeityje atokesniuose kontekstuose įkurdintinos erdvės, šiandien tapusios miesto ar jo besiplečiančių priemiesčių dalimis. Tai skatina kelti klausimus apie kurortų vaidmenį, miesto ribas ir jų tarpusavio santykį.

Vienas ankstyviausiųjų erdvinio kurorto planavimo pavyzdžių – mitiniai Kabantieji Babilono sodai, kuriuos penktame amžiuje prieš Kristų savo žalių gimtinės kalvų ir slėnių išsiilgusiai žmonai Semiramidei pastatydino karalius Nabuchodonosaras II. Nuo tų laikų, karalių dinastijos ir privilegijuotų valdančiųjų klasių atstovai visame pasaulyje savo vasaros rūmus statėsi kaip poilsio vietas, skirtas pabėgti nuo miesto gyvenimo ir visų su juo susijusių reikalų. XIX a. pabaigoje ši prabanga vis dažniau pasiekdavo ir plačiąją visuomenę, iškilo nauja kurortinių miestų formos tipologija. Tuomet pirmą kartą kurortiniai miestai ir miesteliai pradėti kurti specialiai paprastiems žmonėms.

Kurortas visuomet nurodo į sankirtą tarp dviejų erdvių – tą, iš kurios ateiname ir tą, į kurią vykstame. Šiųmetinės vasaros stovyklos metu, dėmesio centre ir atsidūrė šis gyvybiškai svarbus santykis. Jis buvo analizuojamas per Kauno miesto ir kurortinio Kačerginės miestelio kontekstą. Pasitelkus šias dvi erdves kaip gyvąsias laboratorijas, buvo tyrinėjami identiteto, modernistinio paveldo ir kultūrinės vertės klausimai, bei ieškoma kurortų ir miestų ateities tarpusavio egzistavimo modelių. Ar gali istoriniai kurortai tapti XXI a. ir tolimesnės ateities kurorto modeliu? Atsakymų į šį klausimą buvo ieškoma mokyklos metu.

TRUMPA KAUNO IR JO KURORTŲ VYSTYMOSI ISTORIJA

Kurortų architektūra Lietuvoje buvo naujas reiškinys. Jo šaknys glūdėjo XIX a. ir kartu su moderniomis rekreacijos formomis išplito ankstyvajame XX amžiuje. Funkcinis modernių miestų suskirstymas į darbo bei rekreacijos zonas buvo skirtas užtikrinti tinkamą poilsio ir fizinės gyventojų sveikatos lygį. Įsigalint modernistinei planavimo doktrinai, rekreacinės zonos tapo vis svarbesniais ir labiau reguliuojamais modernaus miesto atributais.

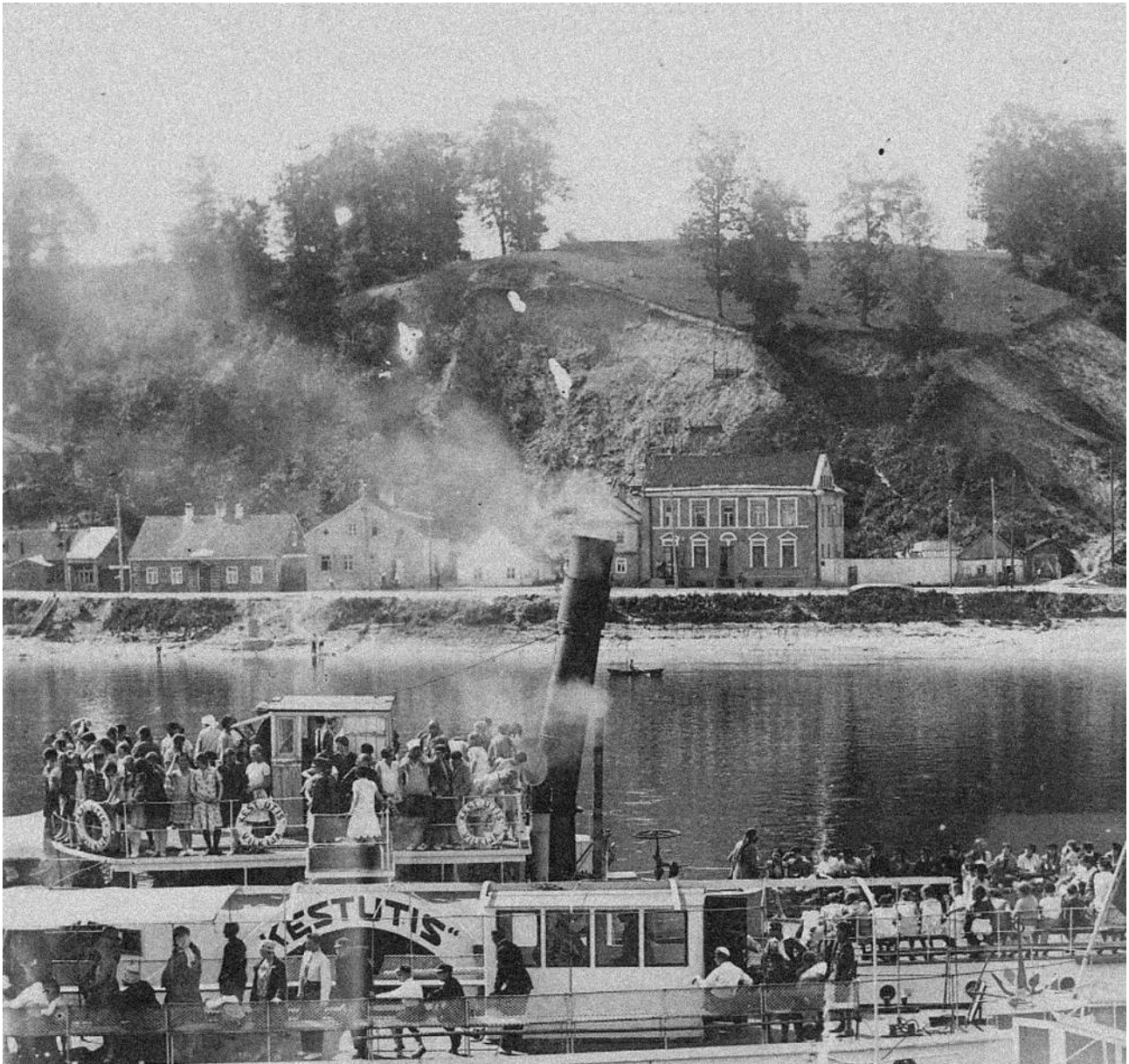
Kampanija, skirta geriau valdyti ir padidinti rekreacinių erdvių skaičių Kaune, buvo glaudžiai susijusi su modernistine retorika, dažnai mininčia tokias esmines sąvokas kaip higiena, švara, natūrali šviesa, gaivus oras ir atviros erdvės. Galima teigti, kad ši glaudi asociacija tarp modernėjančio miesto ir jo gamtinės aplinkos ženkliai prisidėjo prie ryškėjančio miesto charakterio, nes gamtiniai elementai vaidino pagrindinį vaidmenį Kaunui numatytame, struktūriškai aplinkui jo upes ir nuožulnias kalvas sudėliotame miestovaizdyje. Rekreacinės zonos aplink upes tapo nepaprastai svarbiomis miesto teritorijomis, žinomomis dėl savo harmoningo santykio su rekreacija, modernumu ir gamta.

Kauno upių krantų tvarkymo strategiją padiktavo formuojant modernų vakarų gyvenimo būdą rekreacijai ir higienai suteikta svarba. Tarpukario Kaune buvo dvylika paplūdimių – visi jų nepaprastai populiarūs tarp miesto gyventojų. Kadangi kiti kurortai buvo ne tokie pasiekiami, daugeliui šie paplūdimiai buvo tapę pagrindine poilsio vieta. Kiekvieną gegužę ar birželį, Kauno upių krantus apvažiudavęs miesto valdžios paskirtas komitetas nusprendavo, kur atsidarys viešieji paplūdimiai. Jie laikėsi principo, kad kiekvienas prie upių įsikūręs Kauno rajonas turėtų turėti nuosavą paplūdimį. Populiariausias jų 1931 m. buvo Karmelitų paplūdimys. Šiltuoju metų laiku upėse vykdavo įvairūs sporto renginiai, motorinių valčių lenktynės, inscenizuoti ir apšviesti laivų paradai. Palei Nemuno krantą suformuota įlanka pasitarnaudavo kaip atvira erdvė maudyklei vasarą ir čiuožyklai žiemą. Daugelį šių rekreacinių veiklų organizavo Kauno jachtklubas.

Daugelis statinių Kauno paplūdimiuose buvo laikini. Paplūdimius nuomojantys ar leidimą čia verslą vykdyti gavę rangovai privalėjo užtikrinti, kad plaže būtų įrengtos persirengimo kabinos, užkandžių barai, vaisvandenių kioskai ir kt. Geriausia infrastruktūra dažniausiai ir atsirasdavo zonose su palankiausiomis gamtinėmis sąlygomis, kaip, pavyzdžiui, pušynuose ar upių pakrantėse. Šios vietos tapo populiariausiomis poilsio erdvėmis aplink Kauną, įskaitant ir Kačerginę, oficialiai paskelbta kurortine zona 1933 m.

Santakos paplūdimys Kaune, XX a. 4 deš.

Kauno prieplauka tarpukariu

Greitas Kačerginės (vadintos bohemijos ir menininkų kurortu) augimas prasidėjo ankstyvajame ketvirtame XX a. dešimtmetyje. Savo duris sveikatinimo kurorto lankytojams plačiai atvėrė „Elit“ pensionas, T. Dambravičienės, A. Grigalausko, J. Paulausko bei S. Jankūno vasarnamiai. Savo vilas čia pasistatė rašytojas J. Mašiotas, garsus skulptorius J. Zikaras, architektas V. Landsbergis-Žemkalnis, profesorius M. Kaveckas, generolas Vaiciuška, vyr. tribunolo pirmininkas Ciplijauskas. Kurorto kraštovaizdį keitė nauji gydymo ir reabilitacijos centrai. Kačerginėje įsikūrė Kauno miesto ligonių kasos vasaros vaikų kolonija, vila ir ambulatorinė gydykla, kuriai vadovavo inžinierius Viktoras Rėklaitis. Taip pat atsirado ir tokie rekreacinės paskirties statiniai kaip restoranai, kavinės, kioskai ir paviljonai muzikos koncertams ir kitiems renginiams.

Nors ir mažesnėje skalėje, bet rekreacinių atrakcionų organizavimas ir plėtra šiame kurorte XX a. ketvirtame dešimtmetyje vadovavosi tuo pačiu sociokultūriniu modeliu kaip ir kiti panašūs aplink Kauną įsikūrę kurortai (pvz. Aukštoji Panemunė, Kulautuva). Visgi kitaip nei kitur Lietuvoje, gyvenimas Kačerginės kurorte telkėsi ne aplink parką. Nors daugelis rekreacinių pramogų vyko miškingose vietose, ypatingai svarbų vaidmenį vaidino ir upė, kaip „vasaros uostas“ pasitarnaudavusi kauniečiams ir atvykusiems lankytojams.

Sovietų okupacijos metu du esminiai veiksmai nulėmė tai, kad Kaunas prarado savo ryšį su upe. Vienas jų – 1956 m. pastatyta hidroelektrinė, o kitas – plati, per miestą nutiesta gatvė, palengvinusi eismo srautą per miestą, tačiau atskyrusi centrinę miesto dalį nuo upės.

Nepaisant to, Kačerginė išsaugojo kurorto statusą. 1940 m. įsteigta pradinė mokykla išaugo į vidurinę. 1945 m. darbą pradėjo paštas ir ambulatorija. 1948 m. atidaryta biblioteka, 1962 m. – vaistinė. Tais pačiais metais savo darbą pradėjo ir Respublikinė sanatorija „Žibutė“. 1965 m. įsteigtas vaikų darželis ir gaisrinė, 1984 – girininkija. Be minėtų įstaigų sovietmečiu Kačerginėje veikė trys parduotuvės, restoranas „Pušėlė“ ir žinomos pionierių stovyklos – „J. Fučiko“, „J. Biliūno“ vardo, „Žvaigždutė“, „Liepsnelė“, „Dobilėlis“.

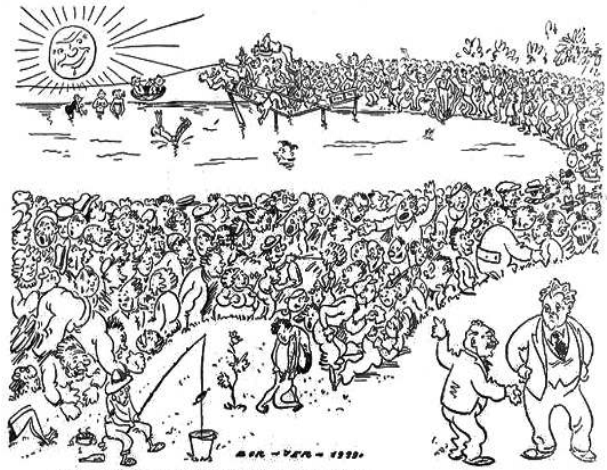

Kačerginės prieplauka sovietmečiu

Pakeliui į Kačerginę. Kaunas, XX a. 3–4 deš.

Prie tunelio, prie kelto saulėtą sekmadienį.

— Pone burmistre, kauniečiai jaudinasi, mažokas keltas.
— Et, pone vice, aš ne tokių miestų esu matęs savo kelionėse... Kitur visai keltų nėra, miestiečius į papildymų kelia garlaiviai...

Karikatūra: „Eilės prie kelto“

Tarptautinės dviračių varžybos Kačerginėje, 1962 m.

Laivas Nemune ties Kačergine

KULAUTUVA

ZAPYSKIS

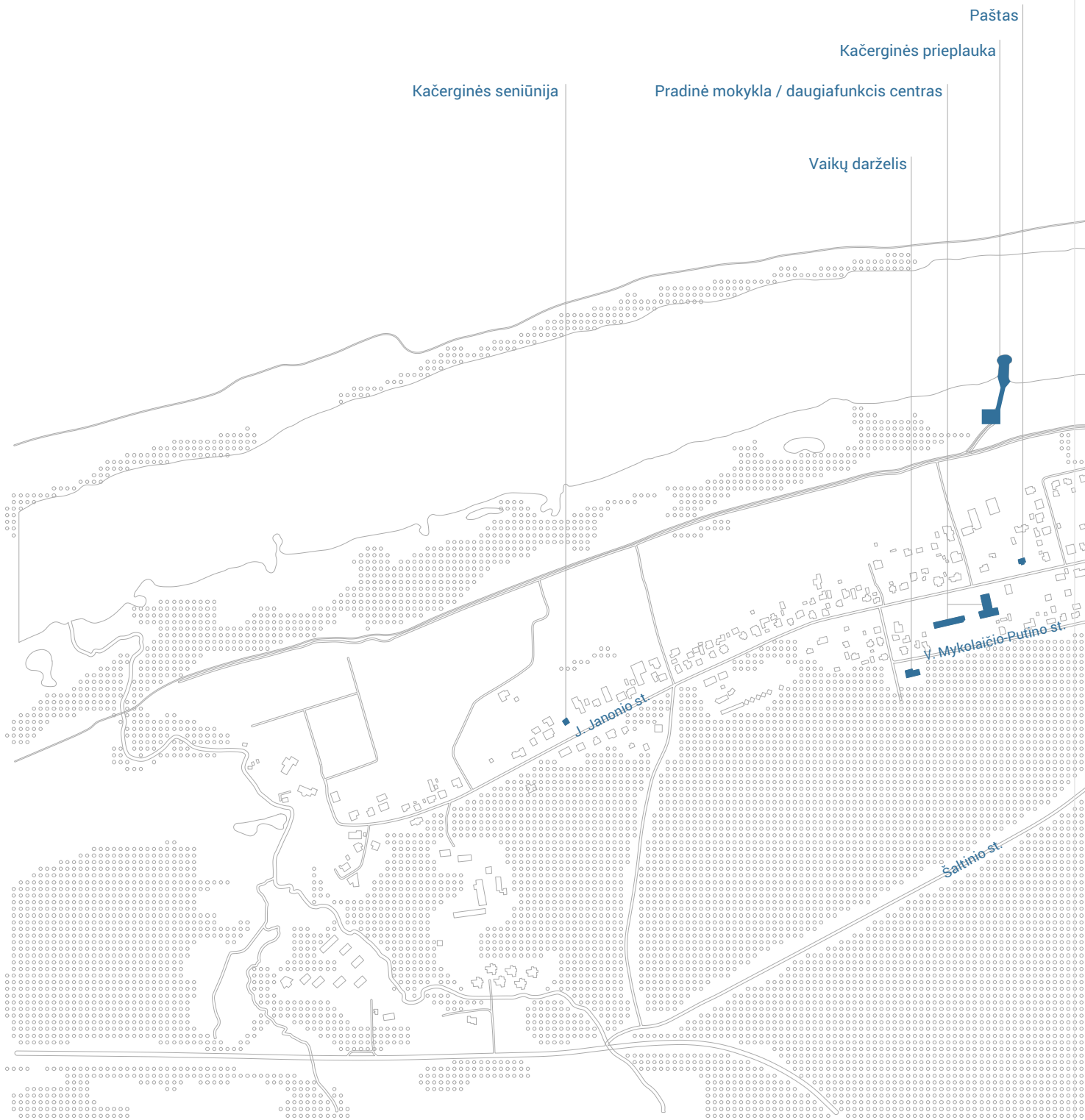
KAČERGINĖ

ĮVADAS Į UŽDUOTĮ

Nors Kačerginė įsikūrusi tik 20 km nuo Kauno rotušės aikštės, atmosfera čia visai neprimena miesto. Kauno charakterį nulėmė XX a. pradžioje įvykusi sparti miesto, kaip sostinės, modernizacija. Tuo metu buvo pastatyta ir didžioji dalis Kačerginės – tokia ji įsitvirtino kaip populiarus kurortas ir tokią ją matome šiandien. Kurorto sąvoka sparčiai keičiasi, tačiau Kačerginėje svarbiausi akcentai išlieka tie patys, kaip ir XX a. – upė, vilos, viešosios erdvės ir stovyklos. Visi jie buvo svarbūs miesteliui formuojantis istoriškai, apibrėžiant jo modernistinį charakterį ir sykiu yra nepaprastai svarbūs tolimesnei Kačerginės plėtrai.

KAČERGINĖS ŽEMĖLAPIS

UPĖ

Tarpukariu miestai ir miesteliai kurortais tapdavo neatsitiktinai – jie įsikurdavo patogiu atstumu nuo miesto, apsupti žalumos ir netoli upių. Kačerginė pasižymėjo visomis šiomis savybėmis. Ji apsupta pušynų, nuo miesto centro nutolusi per pusvalandžio kelionę autobusu ar automobiliu, įsikūrusi prie didžiausios Lietuvos upės – Nemuno.

Prieš tapdama kurortu, Kačerginė buvo žvejų kaimelis, kurio bendruomenės kasdieniame gyvenime pagrindinį vaidmenį atliko vanduo. Tarpukariu, miestui sparčiai besivystant, vanduo pasitarnavo kaip pagrindinė transporto arterija, sujungianti miestelį su Kaunu. Gyventojai ir turistai buvo įpratę čia atvykti laivu. Vanduo buvo ne tik infrastruktūros elementas, bet ir svarbi poilsio vieta – Kačerginėje veikė du paplūdimiai. Vis dėlto vandens eismas Nemunu vis menko. Šiuo metu miestelyje stabteli tik keli turistiniai laivai ir tik keli vietiniai turi asmenines valteles žvejybai. Upė bendruomenės gyvenime nebeužima reikšmingo vaidmens. Miestelyje stovi mažytė prieplauka su rekreacine zona kartkartėmis pasirodantiems pramoginiams laivams iš Kauno. Pagrindinė paupių veikla – važinėjimas dviračiu. Daugelis vietinių iš Kauno ir jo apylinkių, važinėdamiesi išilgai Nemuno, pravažiuoja ir Kačerginę. Nepaisant didžiulio potencialo, Kačerginės pakrantė nepakankamai sutvarkyta, o egzistuojanti infrastruktūra – tik epizodiška. Kaimyniniai kurortiniai miesteliai – Zapyškis ir Kulautuva – taip pat dažniausiai pasiekiami dviračiu ar automobiliu.

Apsvarsčius visas praeities galimybes ir patirtis, svarbu paklausti, ar vanduo gali ir vėl atlikti reikšmingą vaidmenį kuriant ateities kurortą? Ar gali upė, kažkada buvusi svarbiausiu elementu formuojant miestelį, vėl tapti svarbi? Ar gali upė ne tik skirti, bet ir sujungti?

Kačerginės dviračių takas prie Nemuno, 2019 m.

Kačerginės prieplauka, 2019 m.

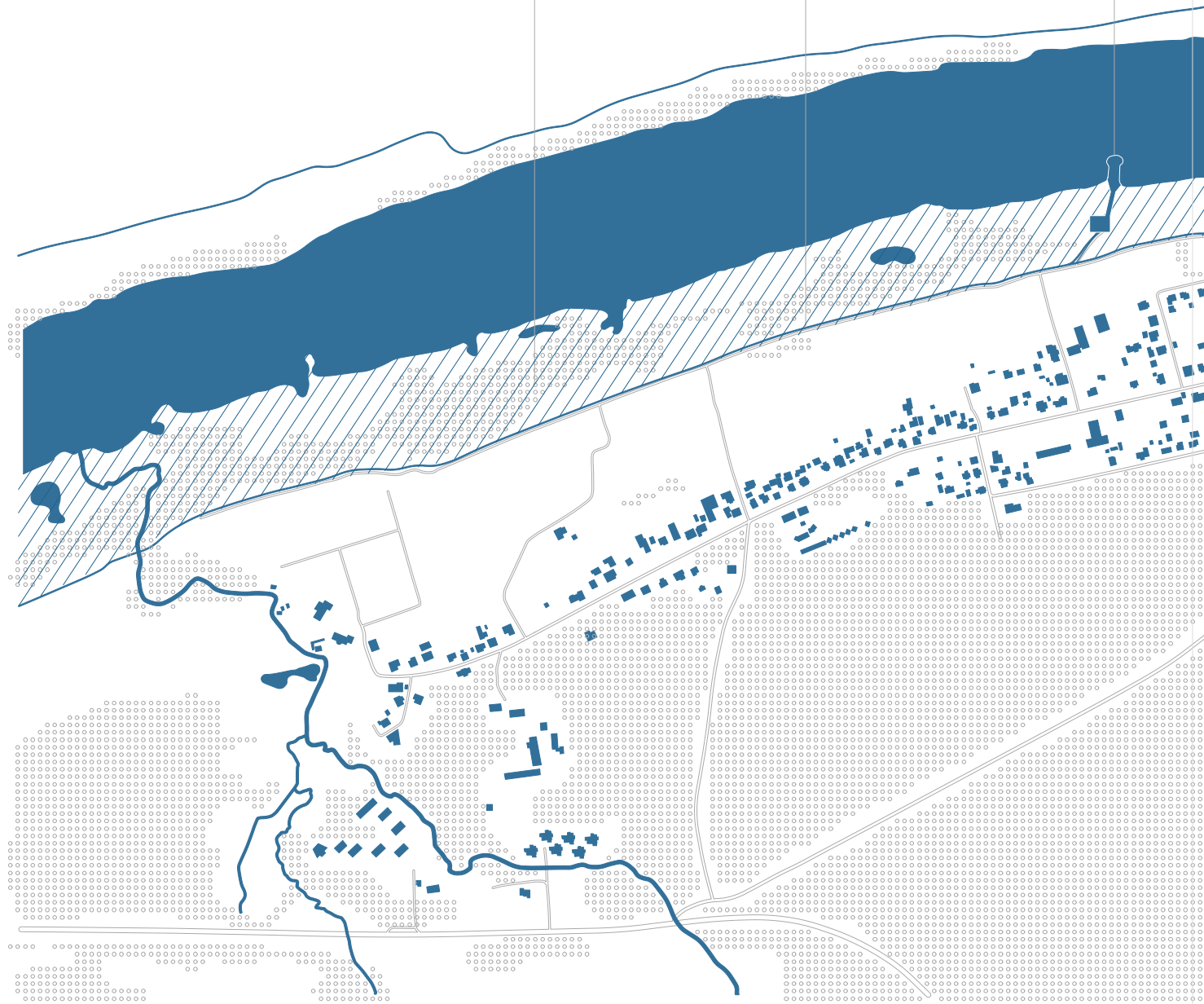

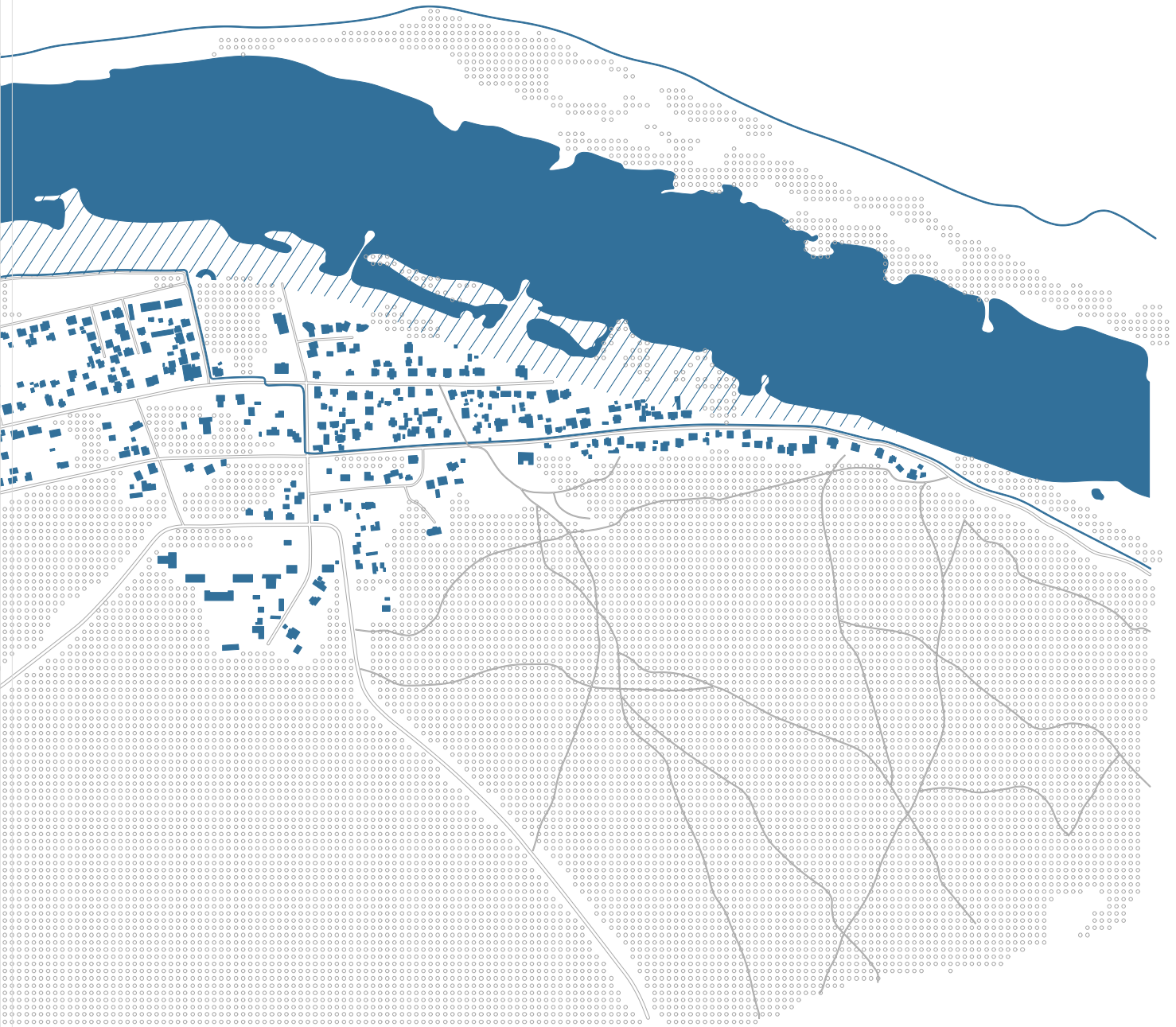
Nemuno pakrantės pievos, 2019 m.

Paupio pjevos. Neišvystyta teritotija

Dvirčių takai

Kačerginės prieplauka

VIEŠOS ERDVĖS

Kurortai neįsivaizduojami be viešųjų erdvių, kuriose susitinka bendruomenė ir vyksta renginiai. Kačerginėje yra kelios svarbiausios viešosios erdvės. Pagrindinė miestelio erdvė – pačiame Kačerginės centre įsikūręs Liepų parkas. Tai pagrindinė pramogų vieta vasarą, kurioje vyksta gyvo garso koncertai, poezijos vakarai, tradicinės lietuvių šventės ir kiti renginiai. Po neseniai vykusios rekonstrukcijos parke įsikūrė atvira galerija, tačiau išlieka geresnės infrastruktūros poreikis renginiams. Kita svarbi viešoji erdvė – J. Bilūno aikštė, kuri, iš tiesų, visai ne aikštė. Tai atvira žalioji erdvė be jokios aiškesnės paskirties ar tikslo, bet su šokia tokia sporto infrastruktūra, kur gali žaisti vaikai. Išilgai upės, šalia krantinės, yra ir kita rekreacinė erdvė su iškylavimo zona, riedlenčių parku ir futbolo aikšte. Ji atsirado visai neseniai ir yra prie labai populiarus dviračių tako, jungiančio Kačerginę su Kaunu ir kaimyniniu Zapyškio miesteliu. Viena iš aiškiausiai apibrėžtų viešųjų miestelio erdvių – P. Mašiotų pasakų kiemelis. Jis pilnas medinių skulptūrų, vaizduojančių herojus iš P. Mašiotų sukurtų pasakų. Taip pat – aplink Kačerginę pilna erdvių, skirtų atminti buvusias spaudos vietas, gamtos takų miškuose ir aiškesnės paskirties neturinčių viešųjų erdvių.

Kačerginei pritraukiant vis daugiau atvykėlių ir turistų, aktualus tampa ir viešųjų erdvių ateities klausimas. Kaip šios erdvės prisideda prie miesto raidos? Ar jos gali tapti nauja galimybe ateities kurortui?

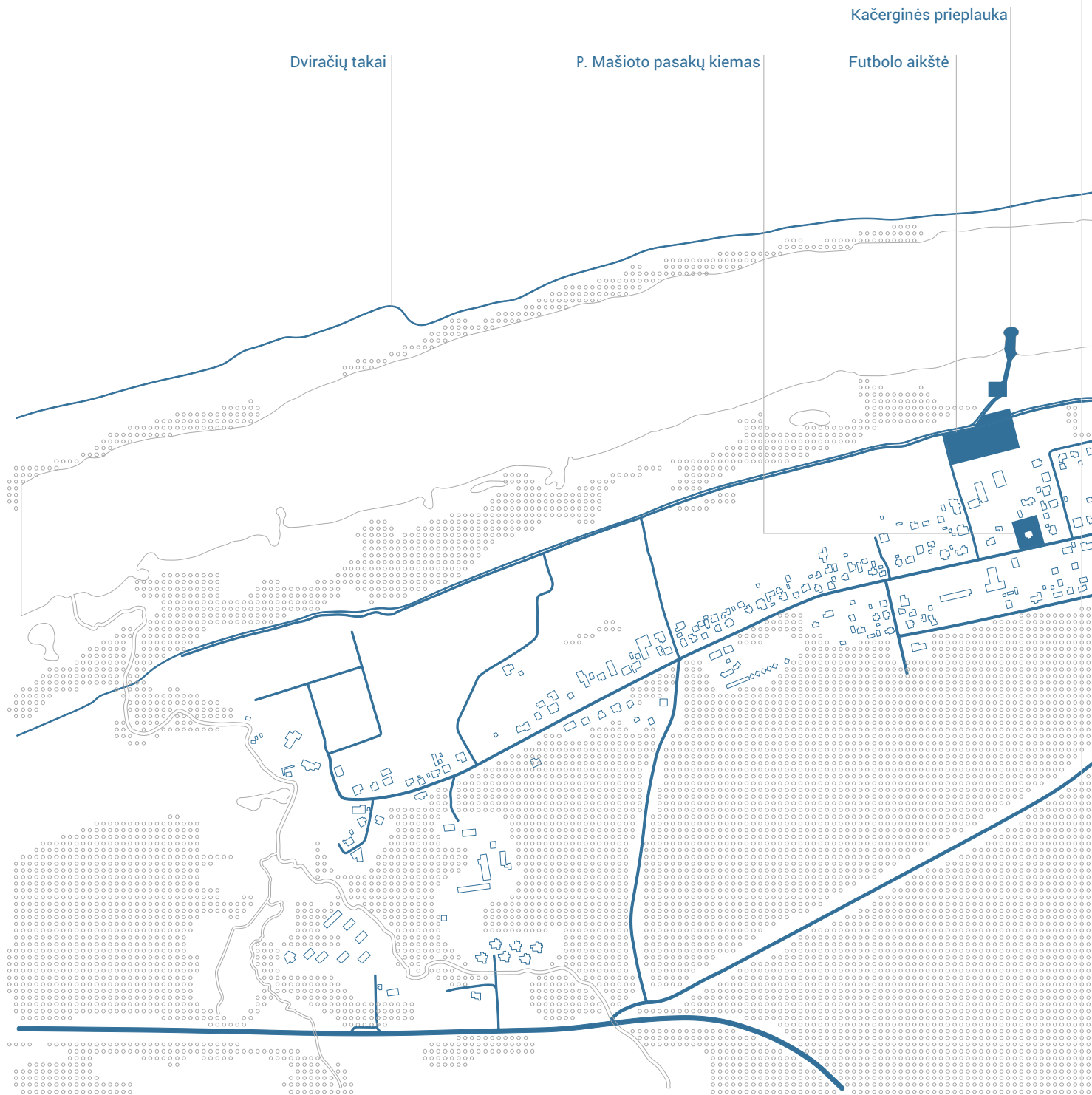
Kačerginės J. Biliūno aikštė, 2019 m.

Kačerginės Liepų parkas, 2019 m.

Vaizdas į Nemuno upę iš Liepų parko, 2019 m.

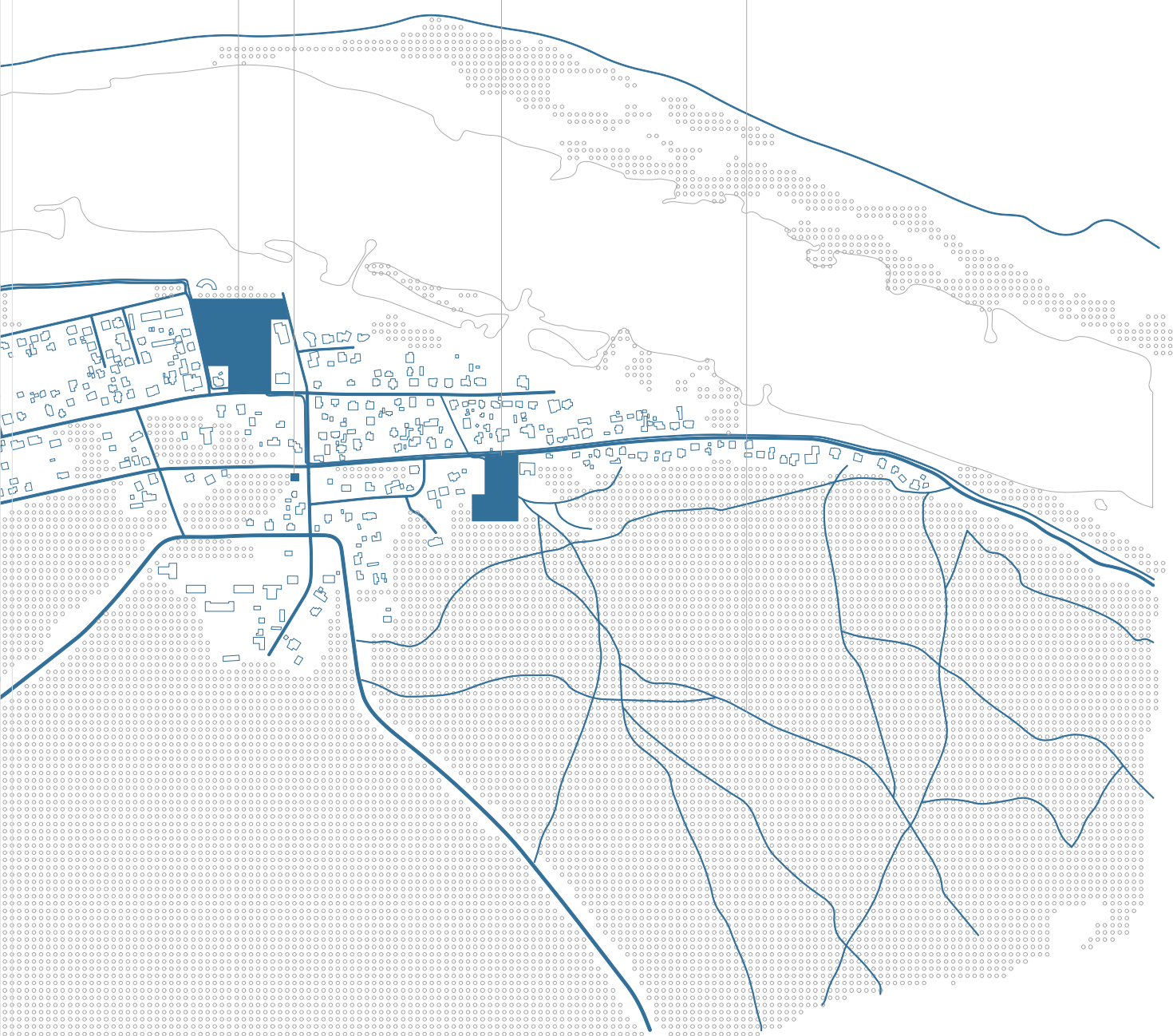

Liepu parkas

Memorialas

J. Biliūno aikštė

Pažintinis takas

VILOS

Medinės vilos – neatsiejama Kačerginės tapatybės dalis. Daugelis jų buvo pastatytos miestui suteikus kurorto statusą 1933 metais, o po to jų dar padaugėjo. Tuo pačiu metu Kačerginės kurorte ėmė burtis iš miesto atvykstantys menininkai. Nors daugelis Kačerginėje suręstų pastatų buvo paprasti mediniai vasarnamiai, iškilo ir keletas prabangesnių, akį traukiančių vilų. Iš kitų pastatų jos išsiskiria didesniu dėmesiu detalėms bei ypatingais architektūriniais bruožais – kurorto architektūros įspūdį sustiprinančiais ir savininko statusą pabrėžiančiais bokšteliais, detalių kupiniais langų rėmais ir stogeliais. Šios vilos laikomos išskirtiniais ir žinomiausiais miestelio pastatais.

Sovietmečiu vilos buvo nacionalizuotos ir pritaikytos atlikti įvairiausias funkcijas – tapo ambulatorijomis, mokyklomis ir kitomis institucijomis. Pasikeitė daugelio vilų pirminė būklė. Negana to, po 46 metų atgavus nepriklausomybę, šios vilos buvo apleistos. Pastaruoju metu situacija ėmė keistis ir dabar kelios, naujų savininkų restauruotos, vilos tapo privačiomis rezidencijomis. Kačerginė visuomet buvo populiari vasaros atostogų vieta, žmonės dažnai atvykę į miestelį išsinuomodavo čia vasarnamį. Vis dėlto per pastarąjį intensyvios Kauno priemiesčių plėtros dešimtmetį, Kačerginės veidas ėmė keistis. Pievos ir laukai tampa gyvenamaisiais, mažai nuo kitų Kauno priemiesčių besiskiriančiais rajonais. Naujuose vystymo projektuose neatsižvelgiama į miestelio, kaip kurorto, tapatybę. Palaipsniui jis tampa įprastu gyvenamuoju rajonu, taip keldamas klausimą apie Kačerginės tapatybę XXI a.

Vasaros mokyklos metu kviečiame atkreipti dėmesį į nykstantį architektūrinį miesto veidą. Kaip galėtų išlikusi medinių vilų architektūra prisidėti prie Kačerginės tapatybės ateityje?

T. Dambavičienės vasarnamis Kačerginėje, 2019 m.

P. Vaiciuškos vila Kačerginėje, 2019 m.

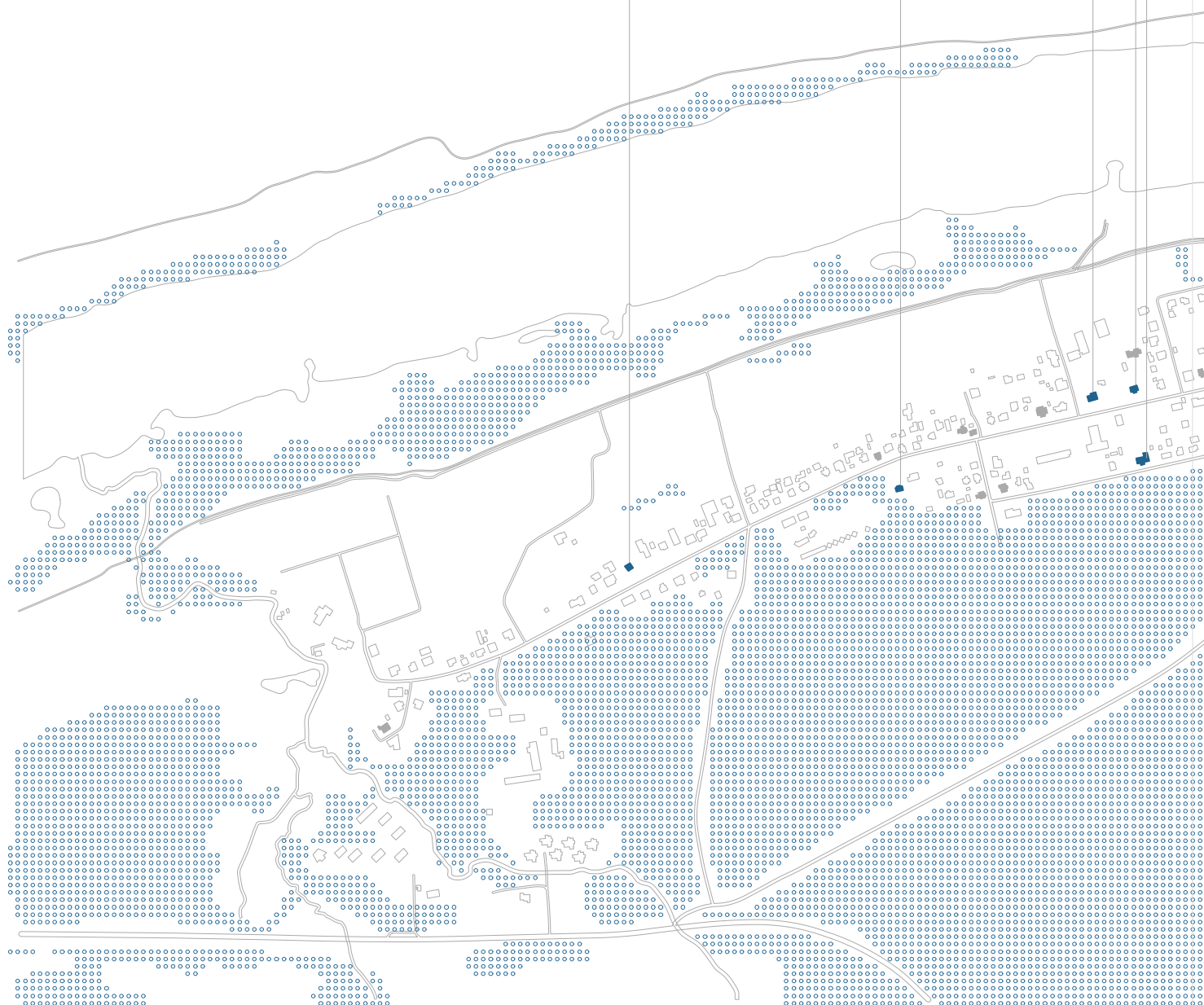

Buvusi V. Rėklaičio vila. Dabar – Kačerginės seniūnija, 2019 m.

Kačerginės seniūnija.
Buvusi V. Reklaičio vila.

P. Vaiciuškiėnė vila

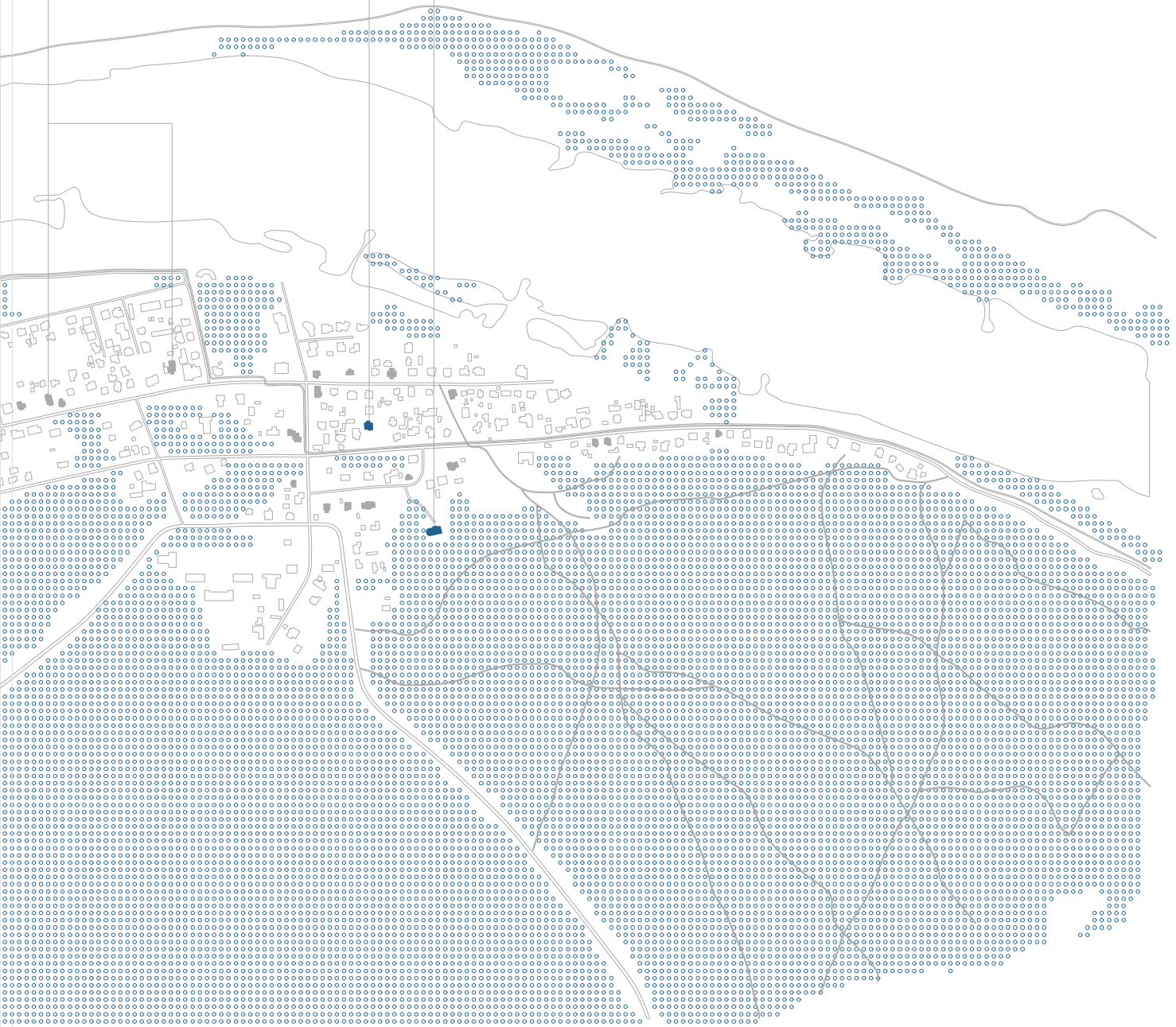
P. Vaiciuškos vila

V. Landsbergio-Žemkalnio vasarnamis

T. Dambravičienės vasarnamis

Mediniai vasarnamiai

STOVYKLOS

Kačerginės kurortas žmones visuomet traukdavo atvykti trumpam ar ilgesniam laikotarpiui. Vasarą turistai apsistodavo vasarnamiuose, tačiau pagrindinė vaikų traukos vieta būdavo stovyklos. Šios stovyklos iš kitų pastatų išsiskirdavo dėl savo žaismingos architektūros ir artimo ryšio su gamta. Sovietmečiu Kačerginėje veikė keturios stovyklos vaikams: „J. Fučiko“ (vėliau tapo „Merkurijumi“), „Žvaigždutė“, „Liepsnelė“ ir „Dobilėlis“. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, stovyklos ėmė užsidarinėti, kol galiausiai nebeliko nė vienos iš jų. Paskutinė – vaikų ir jaunimo stovykla „Merkurijus“ – užsidarė 2010 m.

Įsikūrusios išskirtinėse vietose, šios stovyklos tapo labai populiariomis investavimo galimybėmis – viena apleista stovykla – „Liepsnelė“ – paversta į privačius kotedžus, kitos dvi – „Merkurijus“ ir „Žvaigždutė“ – nugriautos, jų vietoje savininkai planuoja statyti privačius namus. Vienintelė išlikusi stovykla „Dobilėlis“ šiuo metu apleista. Įsikūrusi vaizdingame pušyne, Kačerginė turi didžiulį potencialą tapti kažkuo daugiau nei paprastu priemiesčio kvartalu.

Ar galėtų sovietmečio laikų vaikų stovykla padėti nubrėžti Kačerginės, kaip ateities kurorto, tapatybę? Kaip ji galėtų susipinti su tarpukario modernistiniu miestelio paveldu ir tarnauti dabartiniams jo poreikiams?

Apleista „Dobilėlio stovykla“ Kačerginėje, 2019 m.

Stovykla „Merkurijus“ – uždaryta

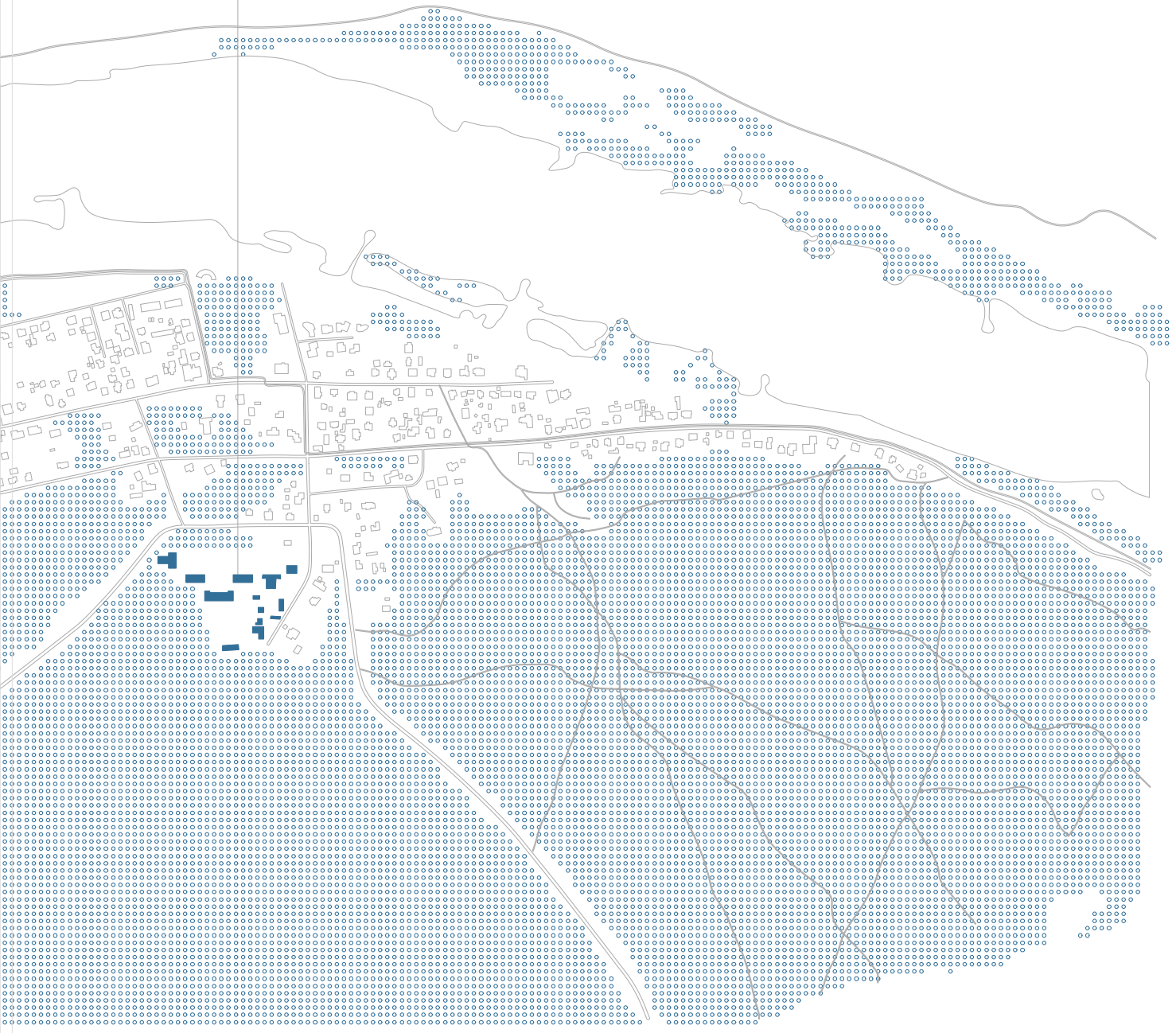
Stovykla „Žvaigždutė“ – uždaryta

Stovykla „Dobilėlis“ – apleista

Stovykla „Liepsnelė“ – uždaryta

Vaikų sanatorija „Žibutė“ – veikianti

Asoc. prof. EDWARD DENISON

The Bartlett School of Architecture | Didžioji Britanija

Šių metų tarptautinės vasaros mokyklos vieta – Kačerginė – pasirinkta reaguojant į regiono istorinių patirčių sąveikas, ypač į tarpukario periodą, ir tokius ateityje laukiančius iššūkius, kaip klimato kaita ir urbanizacija. Dėl šios priežasties, taip pat atsigręžiant į praeitį ir žiūrint tolyn į ateitį, „Ateities kurortas“ skatino įvairias profesines sritis ir disciplinas atstovaujančius dalyvius apgalvoti „kurorto“ sąvoką bei kurti inovatyvias, jautrias ir galbūt net provokuojančias ateities vizijas. Šios vizijos apėmė platų temų, kontekstų ir turinio spektrą, tačiau visos jos buvo sukurtos savaitę trukusio proceso metu analizuojant vietovę, jos esmines istorines, gamtos, topografines, architektūros ir nematerialiąsias savybes.

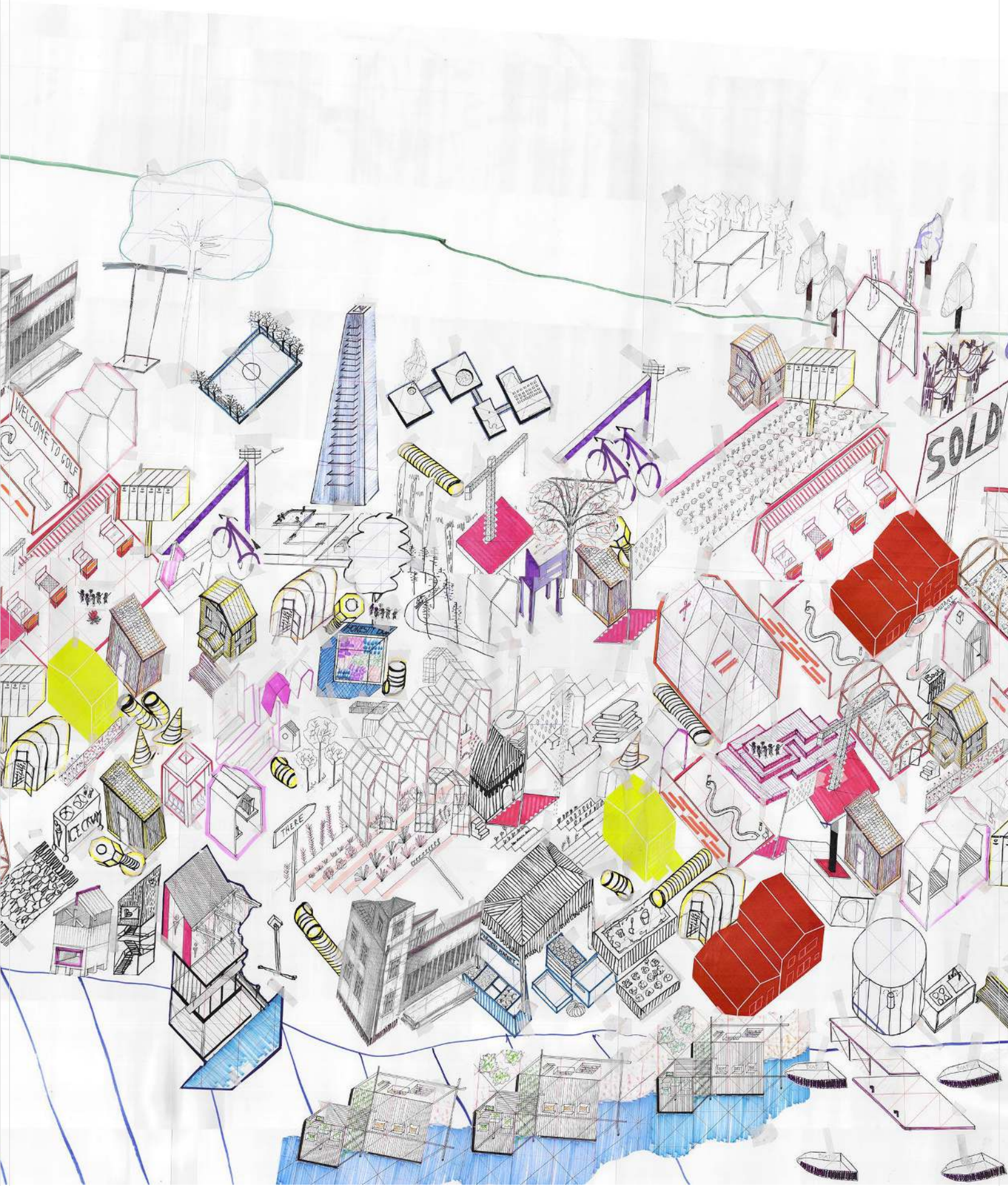
Po įžanginės dienos Kaune, kurios metu dalyviai sužinojo apie istorinę tarpukariu susiformavusio miesto kaip centro svarbą, vasaros mokykla persikėlė į Kačerginę, kur dalyviai likusią savaitės dalį praleido įprastai miesto periferija laikomoje vietovėje. Pasitelkus tris, skirtingus, maždaug po vieną dieną užimančius pratimus, dalyviai buvo suskirstyti į šešias grupes ir skatinti tyrinėti ir analizuoti vietovę. Šių paieškų rezultatas – skirtingi dizaino pasiūlymai, vizualizuotai pateikiami plakatuose su juos paaiškinančiu tekstu.

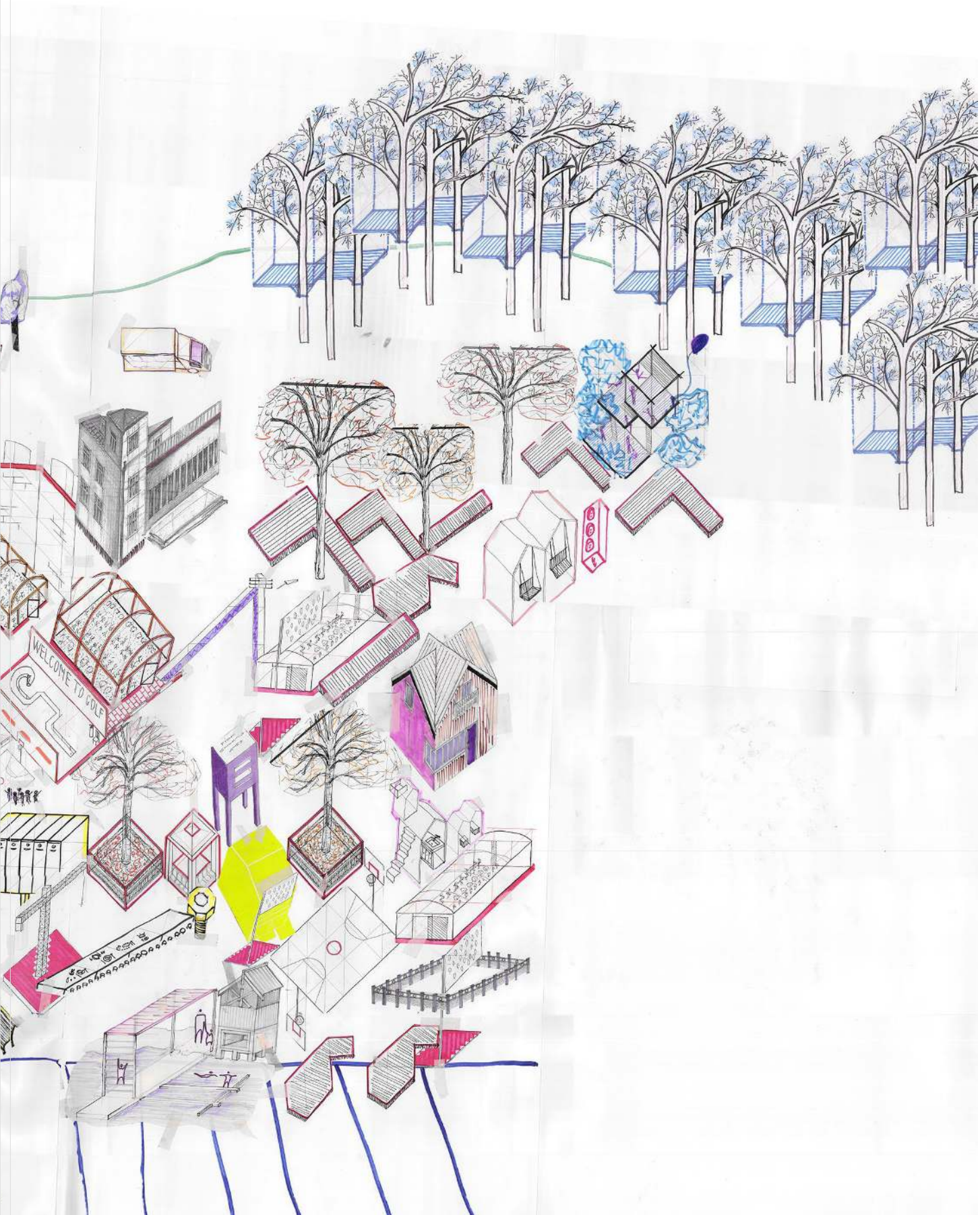
Pirmasis pratimas – vietos analizė ir minčių lietus, kurio metu dalyviai buvo skatinami ištirti miestelį, kalbėtis su vietiniais gyventojais, imtis kitų tyrimų formų, kurių rezultatas – raktinių žodžių, atspindinčių ar apibūdinančių jų mintis apie kurorto sąvoką, pristatymas. Tai galėjo būti bet kas – nuo objektų iki pastebėjimų, idėjų ir jausmų. Šio pratimo tikslas – drąsinti dalyvius kritiškai ir analitiškai įvertinti vietovę, į kurią jie atvyko, ir suteikti įkvėpimo kitam, brėžiniais grįstam pratimui.

Izometrija – tai išbandytas idėjų generavimo metodas grupiniuose braižymo pratimuose. Antrą dieną kiekvienoje grupėje ji pasitelkta izometriniam raktažodžių atvaizdavimui taip, kad jų skalė ir kiekis vėliau galėtų būti lengvai ir greitai pakeisti kuriant vieną didelį grupinį brėžinį, visas grupės idėjas sujungiantį į vieną vizualizaciją. Šio pratimo privalumas tas, kad jis atskleidžia, kaip skirtingos grupės ar individualūs dalyviai perkėlė savo originalias idėjas iš žodžių į izometrinius brėžinius. Kai kurie pasiliko prie ganėtinai paprastų ir saugių tiesioginių objektų atvaizdavimo strategijų, kol kiti detaliau išnagrinėjo abstrakčias formas ir idėjas, keliančias iššūkį jų požiūriui ir išankstinei nuomonei apie erdvines, kultūrinės ar net socioekonominės Kačerginės savybes. Kitas svarbus šio pratimo aspektas – pasitikėjimas, su kuriuo kiekviena grupė prisidėjo savo idėjomis prie bendro brėžinio ir kaip jie pažvelgė į erdvę ir objektus joje tuščioje popieriaus plotmėje. Rezultatas visuomet suteikia daug pasitenkinimo, atskleidžia naujus būdus apmąstyti vietą, kuri savo ruožtu suteikia pagrindą trečiajam ir paskutiniam pratimui – vaizdiniam pristatymui plakate ar keliuose jų.

Prieš pasiekdama šį etapą, kiekviena grupė apsibrėžė konkrečią temą, kurią jie norėjo pristatyti kaip savąjį siūlomą dizaino ar metodo variantą. Jų buvo paprašyta sukurti vaizdinį manifestą, pakomentuojant pasirinktą temą trumpu paaiškinamuoju tekstu. Teiginiai buvo šie: Priklausymo jausmas; Ryšiai – praeitis, tradicija ir upė; Įvairovė; Dabar; Žaismingumas ir atstatomoji sistema. Sugebėti išgryninti sudėtingą žinutę iki vieno rišlaus vaizdo ar vaizdų rinkinio – nepaprastai sudėtinga, tačiau kiekviena grupė puikiai susitvarkė su savo pasiūlymais, pateikdami vizualiai įtraukias, sumanias, ir patrauklias jų plakatuose atvaizduotas istorijas. Jie suformavo pagrindą puikiai ir įsimintinai, Kačerginės gyventojams pristatytai pranešimų serijai. Iškalbingas buvo entuziastingas ir šiltas gyventojų atsakas. Tai dalyvių sunkaus savaitę trukusio darbo vaisius. Kai kurios idėjos buvo ezoteriškesnės nei kitos, tačiau svarbiausia tai – kad jos privertė net ir ilgamečius Kačerginės gyventojus pergalvoti ir kitaip įsivaizduoti savo miestelį ir jo potencialą bei pasitikti savo ateitį pozityviai ir su pasitikėjimu. Pasiūlyta, kad kai kurios šių idėjų būtų įgyvendintos nedelsiant! Norėtusi tikėti, kad jei grįžtume į Kačerginę netolimoje ateityje, pamatytume daug gražesnę vietą su stipresniu, žaismingesniu, charakteriu, nusiteikimu save išrasti iš naujo bei su daugiau pasitikėjimo nei tas, kurį pamatėme tada, kai vietos bendruomenė taip svetingai priėmė 2019 metų vasaros mokyklą! Ačiū!

STEFANA GRADINARIU

The Bartlett School of Architecture | Didžioji Britanija

Kačerginėje vykusio vasaros mokykla sutraukė skirtingų profesinių sričių žmones drauge tyrinėti ir siūlyti idėjų, kaip atgaivinti unikalų vietovės charakterį. Kadangi kurorto konceptas, kaip tipologija, buvo pažįstamas tik nedaugeliui iš mūsų, tai tapo pirmąja galimybe pažinti Kačerginės vietos dvasią.

Ši įvairialypė, tarpdisciplinė prieiga suintensyvino ir taip trumpas dirbtuves, kurioms pasibaigus išryškėjo esminiai bendruomenėje glūdinčius elementai. Pateikta idėjų, kaip rekonstruoti istorinį vietos audinį, kaip būdą sustiprinti santykį tarp praeities ir ateities, taip pat pasiūlymų, skatinančių iš arčiau pažvelgti į vietos topografiją siekiant iš naujo sujungti sausumą su upe per įvairias infrastruktūrines intervencijas. Nemažai dėmesio sulaukė pokalbiai apie žaidybinius elementus, kurie, kaip katalizatorius, jungia skirtingas amžiaus grupes, taip pat diskutuota apie nykstančias priešiškas darbo ir poilsio ribas.

Pasitelkę piešinius ir tekstus, šiais rezultatais pasidalinome su vietos bendruomene, kuri džiaugėsi galėdama prisidėti ir savomis idėjomis Kačerginės ateičiai.

KOMANDA A

EVALDAS VILKONČIUS | Meno istorija, kultūros paveldas ir turizmas | Lietuva

Tarptautinės vasaros mokyklos „Ateities kurortas“ patirtį vertinu teigiamai. Nors vasaros mokykla vyko gana trumpai, vos keletą dienų, tačiau jos visos dėl puikaus organizuotumo ir užduočių įvairumo praėjo itin kūrybingai ir produktyviai. Džiaugiuosi, kad mokykloje pavyko sutikti daug įvairių sričių specialistų, su kuriais dirbant teko išmolti nemažai naujų dalykų.

TALAT C ELEBI | Restauravimas ir Architektūra | Turkija

Šioje tarptautinėje vasaros mokykloje turėjau galimybę susipažinti su kultūriniu užsienio šalies paveldu, tokiu tolimu Turkijai bei galėjau suprasti, kaip Lietuvos profesionalai dirba su šiuo paveldu. Negana to, šios vasaros mokyklos metu patyriau nepaprastai teigiamą patirtį besimokydamas apie daugiadisciplininį išsaugojimo kontekstą, dalyviams dirbant dėl to paties tikslo tačiau į viską žvelgiant iš skirtingų perspektyvų.

YANNIS PAPANETROU | Architektūra | Graikija

Dalyvavimas šioje vasaros mokyklos buvo mane praturtinusi patirtis. Ne tik turėjau galimybę sutikti naujų žmonių, bet susipažinti ir su nauja kultūra. Tai padėjo man geriau suprasti, kaip modernizmas veikia Baltijos regione ir iširti „kurorto“ idėją bei jos ryšį su tokiu kultūros centru kaip Kaunas.

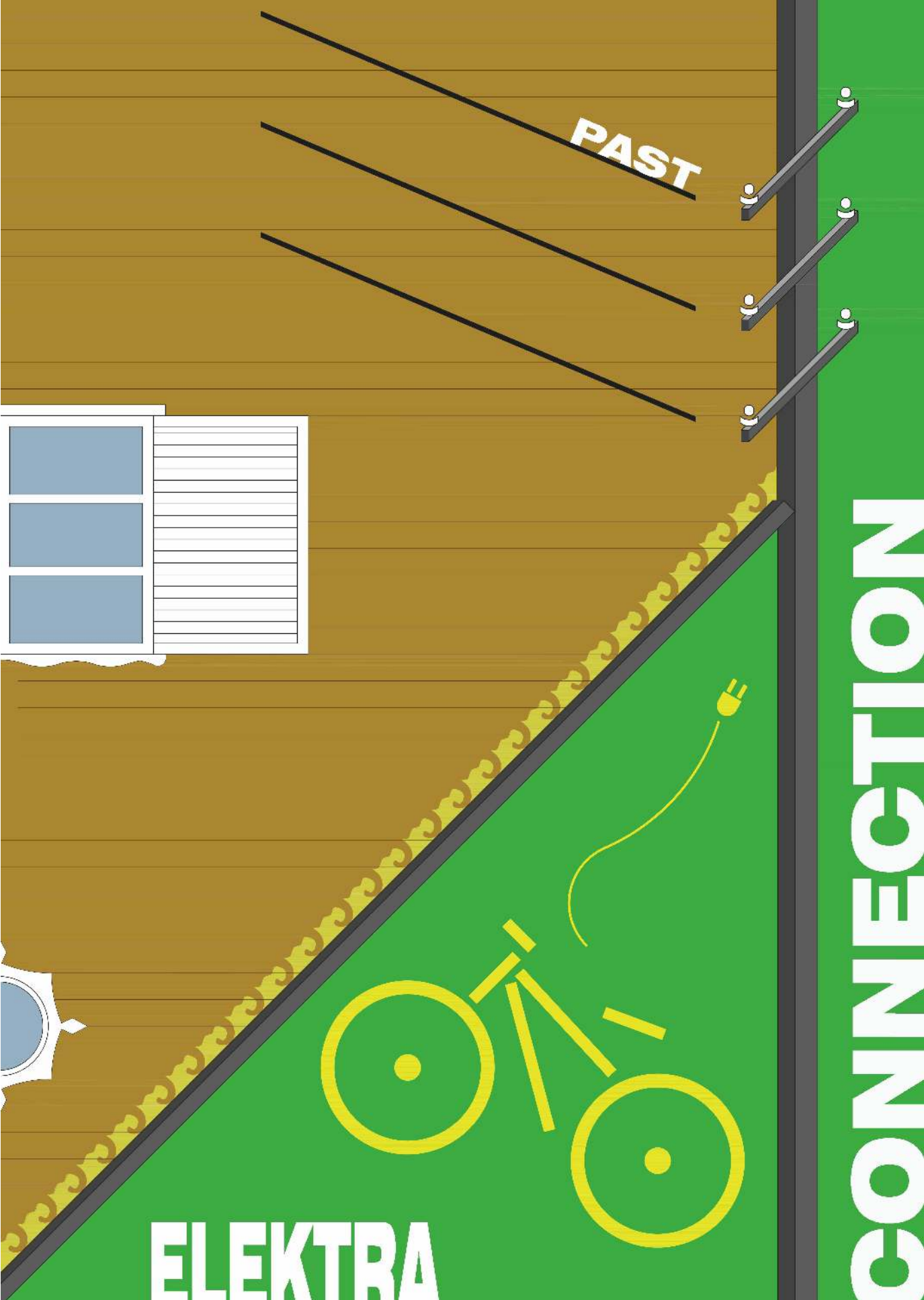
RYŠYS – PRAEITIS, TRADICIJA, UPĖ

Trumpo vizito Kačerginėje metu buvome apžavėti šio miestelio aplinkos. Vaikstant gatvėmis, susipažįstant su miesteliu, darosi akivaizdu, kad jis turi galias tradicijas. Vis dėlto, tenka pastebėti, kad bėgant laikui, tradicijos keičiasi, transformuojasi, dalis jų yra pamiršamos. Tarpukario architektūrą, jos elementus keitė sovietmečiu atsiradę objektai, o šiuos – naujoji architektūra. Gyvenimas čia nestovi vietoje, tačiau žmonių santykis su upe ir architektūros tradicija yra primirštas labiausiai. Nors upė ir egzistuoja, ji neatlieka reikšmingo vaidmens miestelio gyvenime. Taip pat yra su tradicine medine architektūra ir vėlesniais architektūriniais elementais.

Pagrindine mūsų idėja tapo ryšio su praeitimi, tradicija ir upe atgaivinimas. Mes siūlome atkurti nutrūkusį ryšį tarp Kačerginės gyventojų ir gyvenimo prie upės, kartu ir paskatinti palankiau žvelgti į reikšmingą vietos architektūrinį paveldą bei praeities įpročius. Šią situaciją gali pakeisti žmonių atgręžimas prie upės, kartu bandant teigiamai įvertinti ir priimti tradicijų kismą. Siūlome gyvenimą prie Nemuno pagyventi pakrantėje įrengiant kelių lygių nedidelę prieplauką, kurioje būtų sudarytos sąlygos prišvartuoti nedidelius laivus, valtis ir ne tik. Ši prieplauka tarnautų kaip maudynių, laisvalaikio vieta prie upės, pritaikyta ir vyresnio amžiaus žmonėms, kurių miestelyje yra nemažai.

Tačiau to negana. Idėjos tvarumo užtikrinimui taip pat reikėtų atgaivinti ir žvejybos tradiciją. Šiam tikslui pasiekti šalia upės reikėtų įrengti keletą medinės konstrukcijos, šiuolaikiško dizaino žuvies rūkyklų. Jos taptų šiuolaikine miesteliui būdingos medinės architektūros interpretacija, patrauklia ir skatinančia žmones užsiimti žvejyba, puoselėti bendruomeniškumą – žuvų rūkyklos būtų viešos. Tokie fiziniai objektai gali atgaivinti žmonių psichologinį ryšį su upe.

Be viso to, miestelyje gausu ir sovietmečio palikimo. Būdingas, mums įstrigęs, laikmečio elementas – įdomios formos elektros stulpai, kurie galėtų veikti kaip savotiški miestelio orientyrai. Mes siūlome jiems suteikti naują – dviračių statymo vietų – funkciją, o dviračių propagavimas galėtų paskatinti žmones atsisakyti automobilių miestelio ribose.

PAST

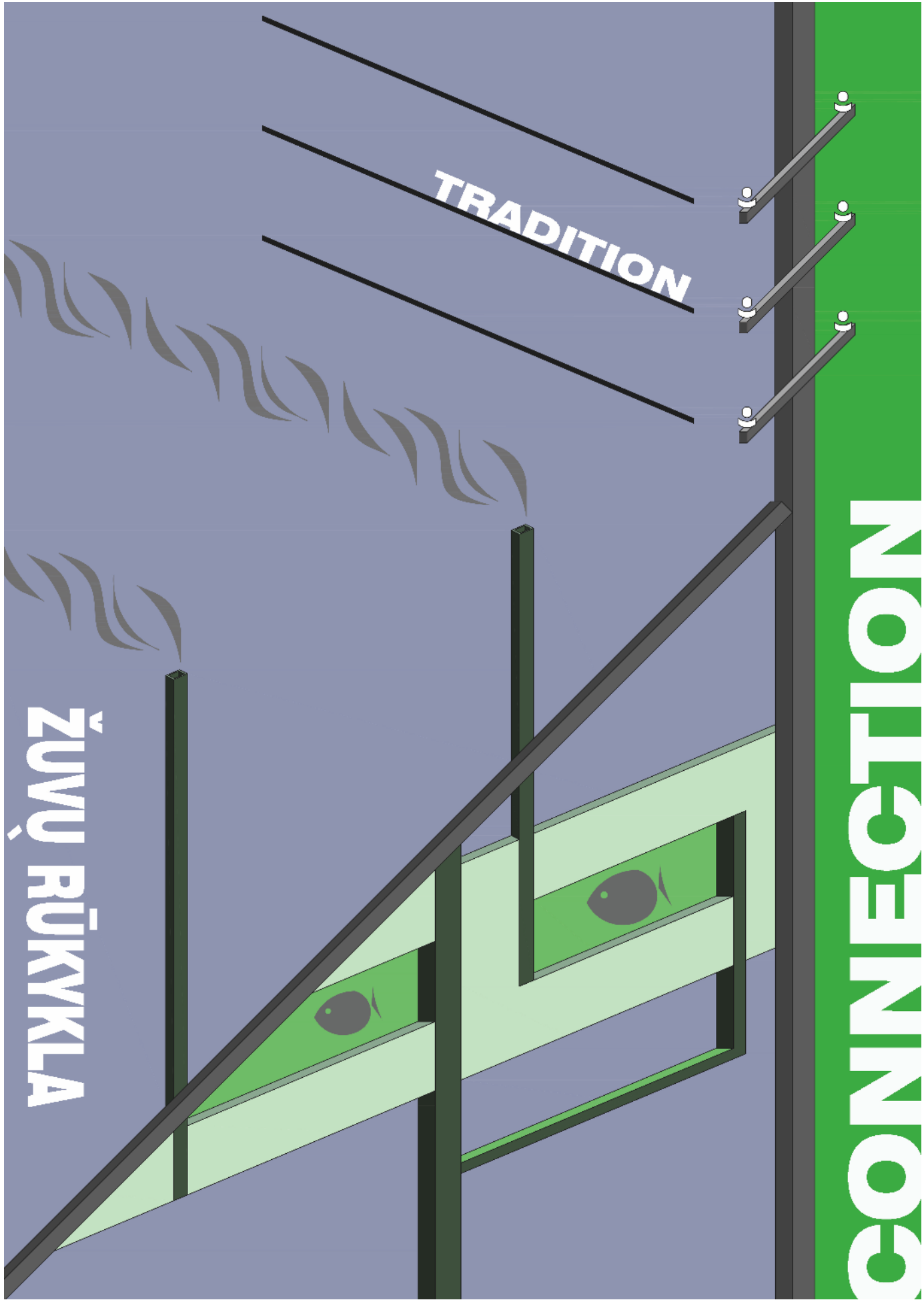
CONNECTION

ELEKTRA

ŽUVŮ RŮKYKLA

TRADITION

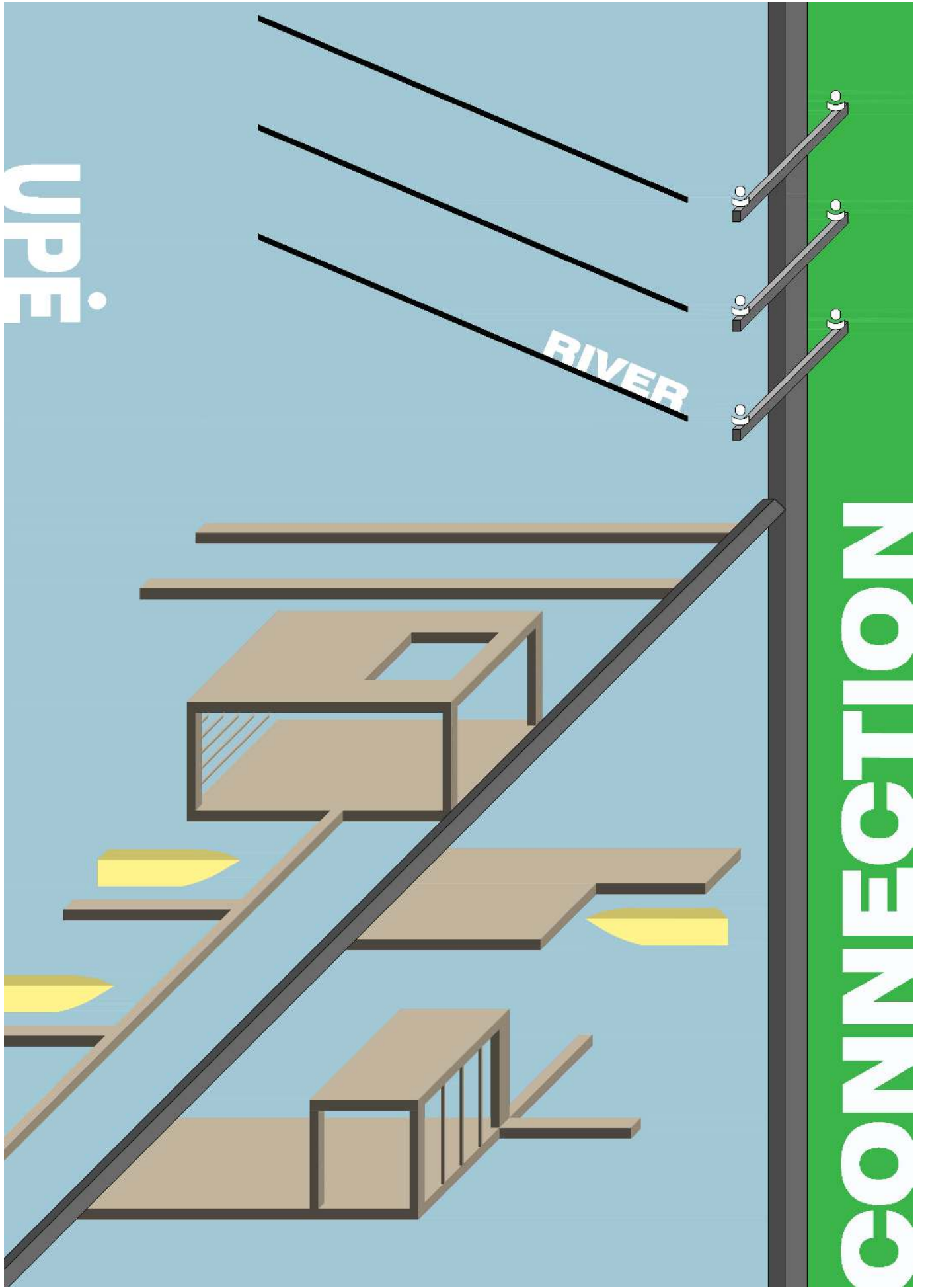
CONNECTION

UPÉ

RIVER

CONNECTION

KOMANDA A

DIALA NAPHAN | Architektūra | Didžioji Britanija

Žodis „kurortas“ buvo pirmas žodis, patraukęs mano dėmesį skaitant apie šią vasaros mokyklą. Esu nepaprastai dėkinga už šią galimybę atrasti naują šalį ir kultūrą. Taip pat sutikti naujų žmonių iš skirtingų šalių ir būti apsuptai nuostabios gamtos, sulaukiant puikios organizatorių paramos. Nepaprastai unikali buvo ir pati situacija – būti pašaliečiu ir per keturias dienas pasidalinti geriausiomis mintimis apie naują vietą, ypač kai viską reikėjo pristatyti vietiniams Kačerginės gyventojams.

ELIF SELENA AYHAN KOC YIG IT | Architektūra | Turkija

Antroji tarptautinė vasaros mokykla Kačerginėje, puikiai suorganizuota „Kaunas 2022“ komandos, buvo puiki patirtis. Man nepaprastai padėjo pasiūlymų generavimas dirbant tarptautinėje studentų grupėje, kuriai vadovavo tokie dėstytojai kaip Sabine Storp, Stefana Gradinariu, Edward Denison. Turėjau galimybę analizuoti besikeičiantį modernistinio Kauno ir kurortinio Kačerginės miestelio santykį bei generuoti idėjas Kačerginės ateičiai, tyrinėjant kurorto sąvokos prasmę ir potencialą. Šios vasaros mokyklos metu supratau, kad modernizmas turi daugybę atspindžių pasaulyje, ir kad „Kaunas 2022“ komanda pristatė vieną puikiai išsaugotą pavyzdį Europoje, leidžiantį suprasti, kaip modernizmas vertinamas Lietuvoje. Ačiū!

MELEK PINAR UZ BAKI | Architektūra | Turkija

Ši, puikiai suorganizuota vasaros mokykla, buvo puiki patirtis, nes gavau galimybę sutikti naujų žmonių, dalyvauti kuriant produktą kolektyve, juo dalinantis ir džiaugiantis. Labai džiaugiuosi dalyvaudama Kauno modernizmo tyrimuose, atvėrusiuose man naujas, tarptautinių kontekstų, dizaino ir tarpdisciplininio mąstymo galimybes.

KAČERGINĘ JUNGIANTI SISTEMA

Šiais laikais, kaip ir kituose kurortuose aplink Kauną, Kačerginėje iš lėto pradingsta unikali kultūrinės vertybės. Šis projektas dėmesį skiria pradingstančių Kačerginės vertybių atnaujinimui ir sociokultūrinio ilgalaikių bei trumpalaikių gyventojų gyvenimo pagerinimui. Tai daroma pristatant naujus objektus ir veiklas, kurios primintų apie pradingstančias vertybes.

Pirma, analizuojami fiziniai vietos atributai, apibrėžiantys miestelį: gamta (upė ir miškas), viešosios erdvės, vilos ir stovyklos. Pamirštieji arba apleistieji objektai atrenkami kaip pagrindiniai projekto kūrėjai, kurie palaipsniui atgaivintų istorinę ir kultūrinę miestelio reikšmę. Palei mišką esančioms apleistoms vietoms priskiriama nuolatinė veikla. Prie apleisto kamino esančios viešosios erdvės paskirtis keičiama į nuolatinį ūkininkų turgelį. P. Vaiciuškienės vila konvertuojama į bendruomenės namus socialinei veiklai ir susirinkimams, o apleista „Dobilėlio“ stovykla atgaivinama įrengiant papildomus namelius medžiuose. Paraleliai išsidėsčiusioms apleistoms pakrantės teritorijoms priskiriamos sezoninės veiklos, pavyzdžiui: plaukiojantis ir sausumos turgelis, plaukiojimo, žvejybos ir relaksacijos zonos.

Šios aktyvacijos daugiausia susijusios su miestelio pakraščiuose išsidėsčiusiomis lokacijomis, kuriomis siekiama sujungti tarpines erdves miestelio centre – per aktyvius maršrutus ir takus su perplanuotomis apleistomis vietomis. Negana to, šie takai ir maršrutai veiktų kaip ašys, regeneruojančios sociokultūrinį miestelio gyvenimą. Šias ašis papildytų ir kitos funkcijos, tarnaujančios miestelio svečių ir gyventojų poreikiams – tai žaidimų ir sporto aikštelės, lauko kino ar kūrybinių dirbtuvių erdvės. Pastiprintos pastoviomis arba laikinomis veiklomis, šios erdvės pagerintų tiek fizinius, tiek sociokultūrinius miestelio aspektus ir kurtų pagrindus tvariam vystymuisi.

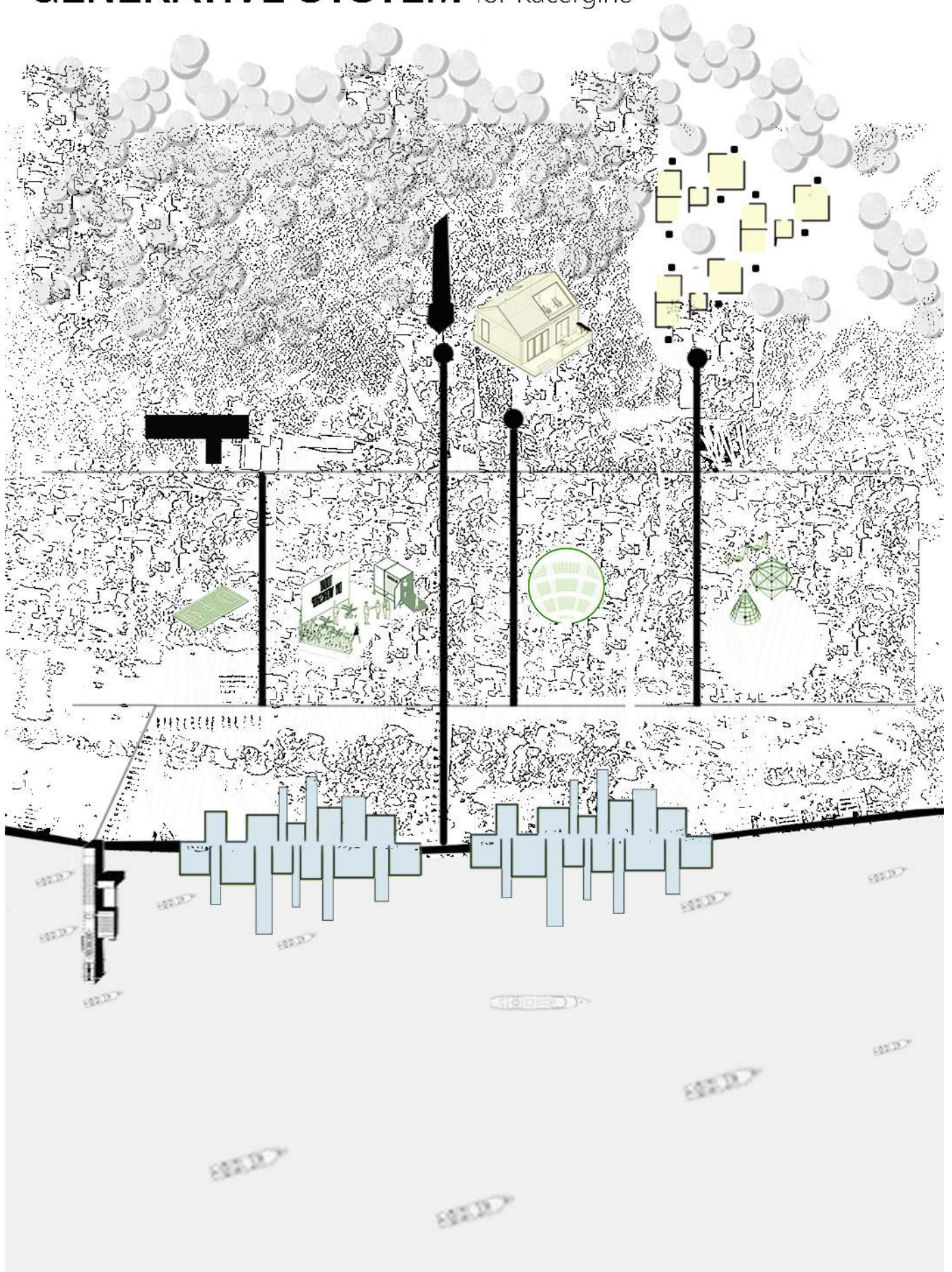
GENERATIVE SYSTEM for Kačerginė

Diala Naphan
Elif Selena Ayhan Koçyiğit
Melek Pınar Uz Bakı

LOCALITY
SOCIO- CULTURAL ACTIVITIES
ABONDENED SPACES
CULTIVATION
TEMPORARY / PERMANENT
RETREATMENT
PRODUCTIVITY
MODERNIST HERITAGE
REVITALISATION

GENERATIVE SYSTEM for Kačerginė

KOMANDA B

EGLĖ KLIUČINSKAITĖ | Architektūra | Lietuva

Programa „Modernizmas ateičiai“ suteikė puikią galimybę atrasti naujų bičiulių, mokyti iš profesionalų, tobulinti savo įgūdžius ir tuo pat metu mėgautis procesu. Labai džiaugiuosi viešnage Kačerginėje, kuri leido analizuoti natūraliai kurorte vykstančius procesus: stebėti gamtą, architektūrą, vietinius gyventojus bei jų sąveiką tarpusavyje. Galimybė bendradarbiauti su skirtingų disciplinų studentais bei naujas kūrybinis metodas kvietė diskusijai, skatino reikšti asmeninius pastebėjimus bei ieškoti geriausių sprendimų „Ateities kurortui“. Džiugu, jog teko dalyvauti tarptautinėje vasaros mokykloje – puikiai suorganizuotas renginys skatino plėsti žinias ne vien apie Kauno modernizmo architektūrą, bet sužadino smalsumą ir savarankiškumą.

GEDIMINAS VILIŪNAS | Architektūra | Lietuva

Patirtis įgyta tarptautinėje stovykloje yra be galo naudinga tiek asmeninėje, tiek profesinėje veikloje. Ir tai ne vien turimų žinių gilinimas, idėjų generavimas, tai visų pirma komunikaciniai įgūdžiai, kurie pravers bet kada gyvenime. Nauji žmonės su skirtingais požiūriais į erdvę, architektūrą, objektų dermę sukurią savotišką eksperimentinį lauką, kuriame turi komunikuoti su kiekviena komandos dalimi, perprasti individo mąstymą.

Finalizavus bei pristačius komandos sugeneruotas idėjas įvyksta ekstazės pojūtis, supratus, kad pateikti pasiūlymai vieną dieną, galimai, taps realybe!

WAI HIN WONG | Paveldo studijos | Hong Kong / Vokietija

Norėčiau padėkoti, kad buvau atrinktas būti šioje vasaros mokykloje. Nepaisant to, kad darbas nebuvo lengvas, o aš buvau visiškai išmestas iš savo komforto zonos, praleidau tikrai gerą laiką, sutikau naujų žmonių ir dalyvavau kūrybiškame dirbtuvių procese. Man labai patiko dirbti su žmonėmis iš įvairių pasaulio šalių ir tarpdisciplininiame kontekste, daug išmokome ir vieni iš kitų, ir iš vasaros mokyklos parengto kurso.

„MES NUSTOJAME ŽAISTI TODĖL, KAD UŽAUGAME. MES UŽAUGAME TODĖL, KAD NUSTOJAME ŽAISTI“ – DŽORDŽAS BERNARDAS ŠO

Kas yra žaismingumas? Kokia šios sąvokos reikšmė, žvelgiant į esamą Kačerginės kurorto situaciją?

Dažniausiai žaismingumo sąvoką asocijuojame su vaikų triukšmu, spalvingumu, galbūt netgi chaosu. Tačiau viešėdami ir tyrinėdami Kačerginės kurortą, mes pabandėme mąstyti plačiau ir praplėsti žaismingumo sąvokos ribas.

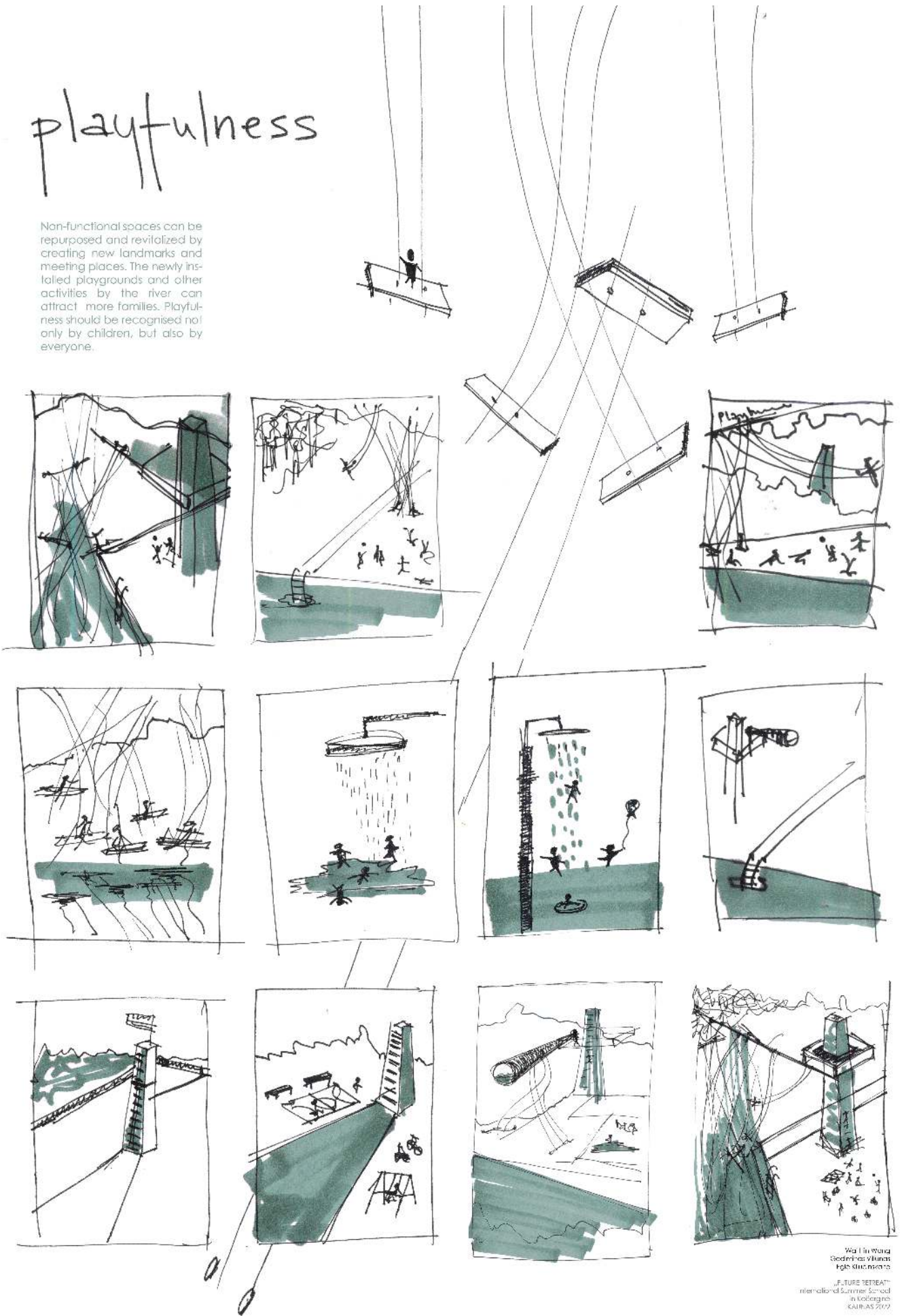
Kurortas žavi gamtos ir ramybės sinteze, kurios nesinori drumsti. Nepaisant to, miestelyje gausu jaunimo, ypač vaikų, kuriems trūksta veiklos laisvalaikio. Stebėdami aplinką, taip pat atradome, jog Kačerginėje yra nemažai nenaudojamų arba sutvarkytų, tačiau nefunkcionalių, vietų. Mąstydami apie esamą situaciją, nusprendėme, jog būtent nenaudojamų vietų įveiklinimas bei tam tikras jų įženklimas, pritaikymas vaikų, o kartu ir šeimų, poreikiams, suteiktų Kačerginės miestui gyvybingumo, padėtų formuoti tam tikrą identitetą.

Kūrybiniame procese atsivėlgėme į tai, jog vaikų ir suaugusiųjų žiūros taškas skiriasi – žvelgiant iš vaikų perspektyvos – daiktai matomi didesni, ryškesni ir paliekantys didesnį įspūdį. Taigi, neįprastai didelio mastelio pritaikymas kasdieniams objektams, o kartu įženklimo kūrimas, gali sukurti bendrą Kačerginės identitetą bei pozityvią emocinę patirtį. Mūsų pagrindinis tikslas – skatinti gyventojų kūrybingumą, miestelio gyvybingumą – emocinį ir fizinį žaismingumą. Norime, kad naujai įveiklintos erdvės būtų susibūrimų vietomis vaikams, o kartu būtų įvairaus amžiaus žmonės į bendruomenę.

Galiausiai supratome, jog žaismingumas iš dalies yra ir atvirumas pačiam sau – žmogus turi būti atviras nuotykiams. Taigi, tai vienas svarbiausių bruožų, padedantis kurti ir burti bendruomenę. Mes kviečiame kiekvieną – tiek miestelio gyventoją, tiek atvykstantį į kurortą – prisidėti prie mūsų pasiūlytų idėjų ir prie šio kurorto bendro vaizdo.

playfulness

Non-functional spaces can be repurposed and revitalized by creating new landmarks and meeting places. The newly installed playgrounds and other activities by the river can attract more families. Playfulness should be recognised not only by children, but also by everyone.

KOMANDA C

BENEDICT PAGANI | Architektūra ir planavimas | Didžioji Britanija

Man patiko visa „Ateities kurorto“ vasaros mokykla. Kaunas ir Kačerginė mane pasitiko itin šiltai. Iš įvairių mokytojų ir dalyvių įgijau naujų įgūdžių, sužinojau apie naujus metodus. Tiek skirtingų požiūrių ir iš tokių skirtingų disciplinų bei pasaulio šalių buvo nepaprastai įdomi, akis atverianti patirtis. Nekantrauju sugrįžti į Kauną 2022-aisias ir švęsti Kultūros sostinės metus.

BURCU ATEŞ | Architektūra | Turkija

Labai džiaugiuosi galėjusi dalyvauti šioje vasaros mokykloje – tai puiki patirtis, suteikusi galimybę kažko išmokyti, kažkuo pasidalinti ir pasidžiaugti. Atsiskleidę dveji skirtingi Lietuvos kontekstai – Kauno miesto ir jo svarbių architektūros kūrinių bei Kačerginės kurorto su jo nuostabiomis kraštovaizdžiu primena man, kad modernizmo sąvoką reikia kvestionuoti ir apvarstyti iš skirtingų perspektyvų – kas ir sudaro modernizmo įvairovės egzistavimo pamatą, besikeičiantį priklausomai nuo geografinių, ekonominių ir politinių kontekstų. Negana to, aš nepaprastai vertinu organizatorių ir mokytojų pastangas puikiai organizuojant vasaros mokyklą ir taikant jos išskirtinę metodologiją.

OLEKSANDR ANISIMOV | Urbanistiniai tyrimai ir politiniai mokslai | Ukraina

Šiuolaikiškumas įsibrauna ir atsineša atvykėlius – daug labiau linkusius į saviraišką ir individualumą savo elgesio ir gyvenamosios vietos atžvilgiu. Jei niekas nesiims veiksmų, miesteliui gresia pavojus tapti įprastu Kauno priemiesčiu. Aš tikiuosi, kad tokių motyvuotų ir sąmoningų komandų subtilios intervencijos gali suteikti skirtingoms bendruomenėms pasaulyje galimybę įsivaizduoti ir dirbti dėl geresnės ateities. Labai dėkoju „Kaunas 2022“ už tokio renginio organizavimą.

KAČERGINĖS „SULOPYMAS“

Kačerginės miestelio pavidalas gali būti regimas kaip fragmentuotas ir tarsi pabiręs. Egzistuoja atskirtis tarp viešųjų, natūralių gamtinių erdvių ir daugybė ribų tarp privačių erdvių, kurios padalija organišką Kačerginės erdvę. Tačiau visa tai yra pataisoma. Atsispirdamas nuo šio miestelio sėkmės faktorių ir problemų, šis manifestas telkiasi ties Kačerginės stipriausiomis savybėmis, pasiūlydamas seriją intervencijų, skirtų apjungti „suirusią“ organišką miestelio struktūrą. Siūlomos idėjos galėtų tapti naujais miestelio atgimimo veiksniais, o jas ilgainiui įgyvendintų pati bendruomenė – be vietinių žmonių indėlio nepavyktų pasiekti išsikeltų tikslų. Tai idėja, kuri gali nuolat kisti ir adaptuotis, būti įgyvendinta skirtingais būdais, skirtingų žmonių, organizacijų ir skirtingu laiku.

Tyrinėjant Kačerginę, pirmiausia, lengva pastebėti jos stiprų ryšį su gamta – miestas apsuptas upės iš vienos ir miško iš kitos pusės. Taip pat akivaizdžiai nyksta neišnaudojamas viešųjų erdvių potencialas. Naujai kuriamos jungtys koncentruojasi į šias temas ir siūlo pokyčius tiek aplink esamus, tiek naujus kelius ir tuščias erdves, kuriose galėtų vykti bendruomeninės veiklos. Atsiremiant į unikalų vietovės kraštovaizdį ir gamtinę aplinką, siūlomos intervencijos taip pat orientuojasi į bendruomenės sodus, daržus ir kitus elementus, kurie propaguoja dalijimąsi erdvėmis ir investicijomis į žemę, o vietos bendruomenė tampa šių pokyčių iniciatoriais.

Antroji idėjos dalis apima vietos tradicijas bei kultūrą ir naujas papildomas veiklas miestelyje. Tai nusistovėjusios, bendrą Kačerginės tapatumą palaikančios, veiklos, renginiai ir tradicijos. Nutaikytos į anksčiau paminėtas vietas arba erdves, jos padeda kurti šiltesnius miestelio bendruomenės ryšius arba naujas, ne tik fizines, bet ir emocines tarpusavio jungtis.

Future Retreat
International Summer School

Renee de Pauw
Ruzica Ales
Oleksandr Ananiov

Kačerginė PATCHWORK

keep the public
function in private villas

build upon existing
in-between spaces

create a
centre for
Kačerginė

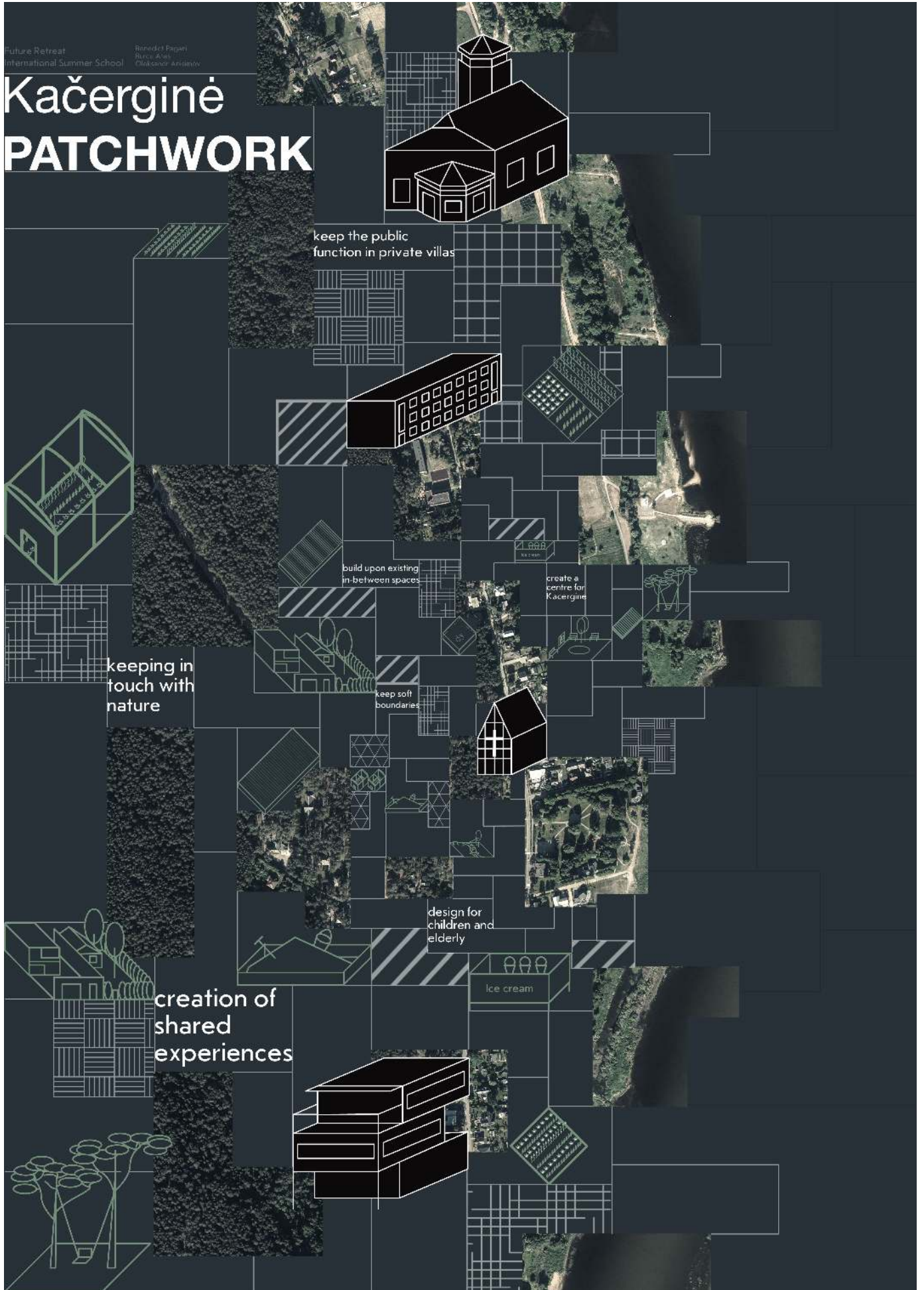
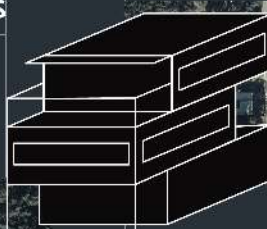
keeping in
touch with
nature

keep soft
boundaries

design for
children and
elderly

creation of
shared
experiences

Ice cream

KOMANDA D

TAUTVYDAS URBELIS | Filosofija, socialinė ir politinė kritika | Lietuva

Tarptautinė vasaros mokykla „Ateities kurortas“ išpildė savo pažadą tirti kurorto konceptą ir tuo pat metu suteikė šio to papildoma. Mokyklos vieta tapo netikėtai įkūnijo atšauktos ateities (angl. cancelled future) idėją, kuri tapo subtiliu, net efemerišku fonu. Praeityje buvusi prestižiniu kurortu, šiandien Kačerginė ieško savo identiteto pakitusiame kultūriniame ir politiniame klimate. Būtent ši tarpinė būsena tapo raktu į mokyklos sėkmę. Pernelyg nesileidžiant į detales, verta paminėti, kad susidūrimas tarp pakylėtų dalyvių lūkesčių ir tylaus, net melancholiško Kačerginės ramybės virto kūrybiškumo proveržiu. Dėl vieno dalyko nekyla abejonių – Kačerginė sugėrė mokyklos įtaką ir suteikė pamokų, tuo pat metu išlikdama kažkur tarp rodos neįmanomos ateities ir miglotos praeities.

TELMA LEDINA | Architektūra | Latvija

VERA NAYDENOVA | Socialinis dizainas – menas kaip urbanistinė inovacija | Estija

Kelias dienas turėjome galimybę apsistoti Kačerginės miestelyje ir susilieti su jų gyvenimo ritmu. Metodai, apie kuriuos mus išmokė pritaikyti naujos aplinkos tyrimui įgalino mūsų lūkesčių transformaciją bei pirminių įspūdžių virsmą į brėžinius, piešinius, koliažus ir pagaliau – Kačerginės ateities vizijas, kuriuos galėtų būti vertingos tiek ir vietos gyventojams, tiek ir lankytojams. Tikrai buvo nepaprastai verta patirti tokią intensyvią partnerystę tarp mokytojų ir dalyvių iš įvairiausių sričių ir susipažinti su visais dalyvaujančiais šiame procese!

DARBAS KURORTE

Būnant Kačerginėje, atrodo, kad laikas sustoja. Ypač tai jauti mėgaujantis pušų kvapu ir dvelkiančia ramybe. Tačiau pokyčiai neaplenkia ir šio idiliško miestelio – modernūs namai Nemuno pakrantėje ar darbininkai, nuolat prižiūrintys šio istorinio kurorto infrastruktūrą – visa tai žymi aktyvų pokytį. Greičiausiai nesuklysimė tarę, kad jokie pokyčiai neįvyksta savaime, kaip ir nė vienas kurortinis miestelis negali gyvuoti be jo grožį puoselėjančių rankų. Dažnai esame linkę neįvertinti šių rankų darbo, pamiršdami kartinį jų indėlį į miestelio gyvenimą.

Panašu, kad šiandien Kačerginė gyvuoja tik dėl šio nematomo darbo – neįvertinto, bet įkvepiančio. Žvilgtelėjus atidžiau, net laisvalaikis ilgainiui susipina su darbu. Nedideli sodai, gėlių lysvės ar įvairūs rankdarbiai leidžia pajusti skirtingą ritmą, kuris išties skiriasi nuo mūsų kasdienės rutinos. Skirtingi darbai gali kurti skirtingas patirtis – nuo sodininkystės aistros iki statybų bendrystės. Tai ir šiandien gyvuojančios, bet dažnai nematomos bendruomeniškumo praktikos.

Tačiau socialinės problemos neaplenkia nė vienos žmonių gyvenamos vietos. Net ir pačios idiliškiausios. Negana to, pamažu įsitvirtina tikėjimas, kad tik aukšto kalibro inovacijos gali išspręsti socialines problemas. Tačiau ar tikrai mums reikia ištaigos socialinės inžinerijos, norint sužadinti pozityvius pokyčius nedideliame miestelyje pušų paunksmėje? Galbūt atidžiai klausydami galime išgirsti atsakymą čia pat, nekeldami progreso vėliavos pernelyg aukštai.

LABOUR IN A RESORT TOWN

**NONSENSE?
SCANDALOUS?
POINTLESS?**

HOLD ON. BEFORE IMMERSING YOURSELF INTO THE FANTASY OF PERFECTLY MANICURED GRASS, TRANQUILLITY OF NEMUNAS AND SCENTS OF PINES, WE INVITE YOU TO TAKE A CLOSER LOOK AT LABOUR AND CRAFTS OF KAČERGINĖ... MAYBE EVEN GET YOUR HANDS DIRTY!

KAČERGINĖ IS WAY MORE THAN JUST A PLACE FOR REST...

IT'S MORE! IT HAS TO BE MORE!

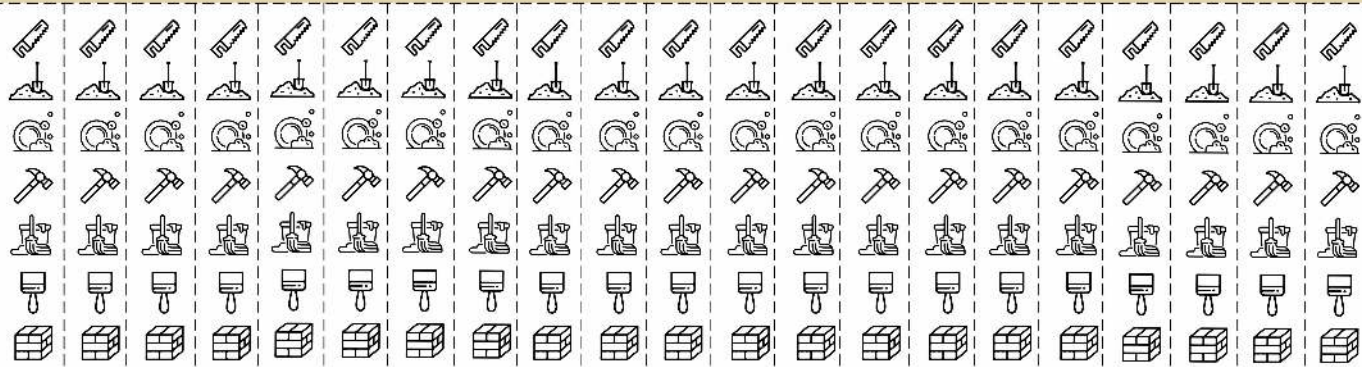
WITHOUT ELABORATE INTERVENTIONS, FLASHY DESIGNS OR "KNOW-HOW" ATTITUDE, WE INVITE YOU TO SHARE YOUR KNOWLEDGE ABOUT LABOUR AND CRAFTS AS THEY CONTRIBUTE TO BUILDING A COMMUNITY.

WE DON'T WANT TO BE OBSERVERS!

WE WANT TO BE A PART OF THE JOY OF EVERYDAY LIFE!

**GOT FIT SHOVELING?
CAN CUTTING OF THE GRASS SERVE AS A FORM OF MEDITATION?
FOUND YOUR CO-WORKING SPACE IN YOUR NEIGHBOUR'S GARAGE?
TELL US ABOUT THE THINGS THAT MATTER.**

KOMANDA E

EBRU C ELEBI | Kultūros paveldas ir architektūra | Turkija

Ši vasaros mokykla buvo kitokia patirtis mums, nes turėjome galimybę su dalyviais mokytis iš skirtingų disciplinų atstovų iš kitų šalių. Taip pat nepaprasta buvo dirbti tokioje nepakartojamoje gamtoje.

METRA AUGSKAPA | Kraštovaizdžio architektūra ir planavimas | Latvija

Vasaros mokykla man buvo visapusiškai puiki patirtis. Jos metu aš įgijau naujų asmeninių savybių, iš naujo įvertinau gero komandinio darbo reikšmę, ypač, kai dirbama su panašiai mąstančiais, to paties tikslo ir geriausio rezultato siekiančiais žmonėmis. Taip pat dar kartą teko daryti išvadą, kad nereikia kliautis išankstiniais lūkesčiais nes, daugeliu atveju, rezultatas būna skirtingas. Žvelgdama atgal į laiką, praleistą Lietuvoje, galiu patvirtinti, kad visos šios patirtys yra teigiamos, o tarptautinė vasaros mokykla – tai puikiai praleistas laikas!

MILDA ADAMONYTĖ | Menotyra | Lietuva

Man buvo nepaprastai malonu bendradarbiauti su kolegomis iš viso pasaulio tiriant Kačerginės istorinę reikšmę, kultūrinę tapatybę ir raidos potencialą. Kartu su tarptautine ir tarpdisciplinine komanda siekėme ištirti tarptautinės tapatybės išsaugojimo integracijos į vietos plėtros procesus bei Kačerginės miesto planavimo galimybes. Tai buvo labai mane praturtinęs procesas. Labai dėkoju organizatoriams!

PRIKLAUSYMO VIETAI PATIRČIŲ KŪRIMAS KAČERGINĖJE

Pažymėjus neginčijamą estetinę ir rekreacinę gamtinių išteklių – miško ir Nemuno – vertę, 2017 metais Kačerginei suteiktas kurorto statusas. Vis dėlto, tyrinėjant miestelio erdves, tampa aiškus ir kultūrinis vietos identitetas, kurio ištakų galima ieškoti istoriniame miestelio etape – tarpukariu Kačerginė buvo formuojama kaip neatsiejama modernėjančio Kauno rekreacinė erdvė. Ryškiausi pastebėti kultūriniai vietos identiteto bruožai: subalansuotas gamtos ir žmogaus veiklos, taip pat – privatumo ir viešumo santykis, matoma privačių erdvių harmonija. Pastebimi ir vizualiniai gyvenamosios architektūros bruožai.

Projekto tikslai – pakitus vietos statusui, siekiama sukontroliuoti savaiminį vietos kultūrinio identiteto pokytį, skatinti vietos ekonomiką, atgaivinti bendruomenę, apsaugoti gamtinius išteklius.

Koncepcija:

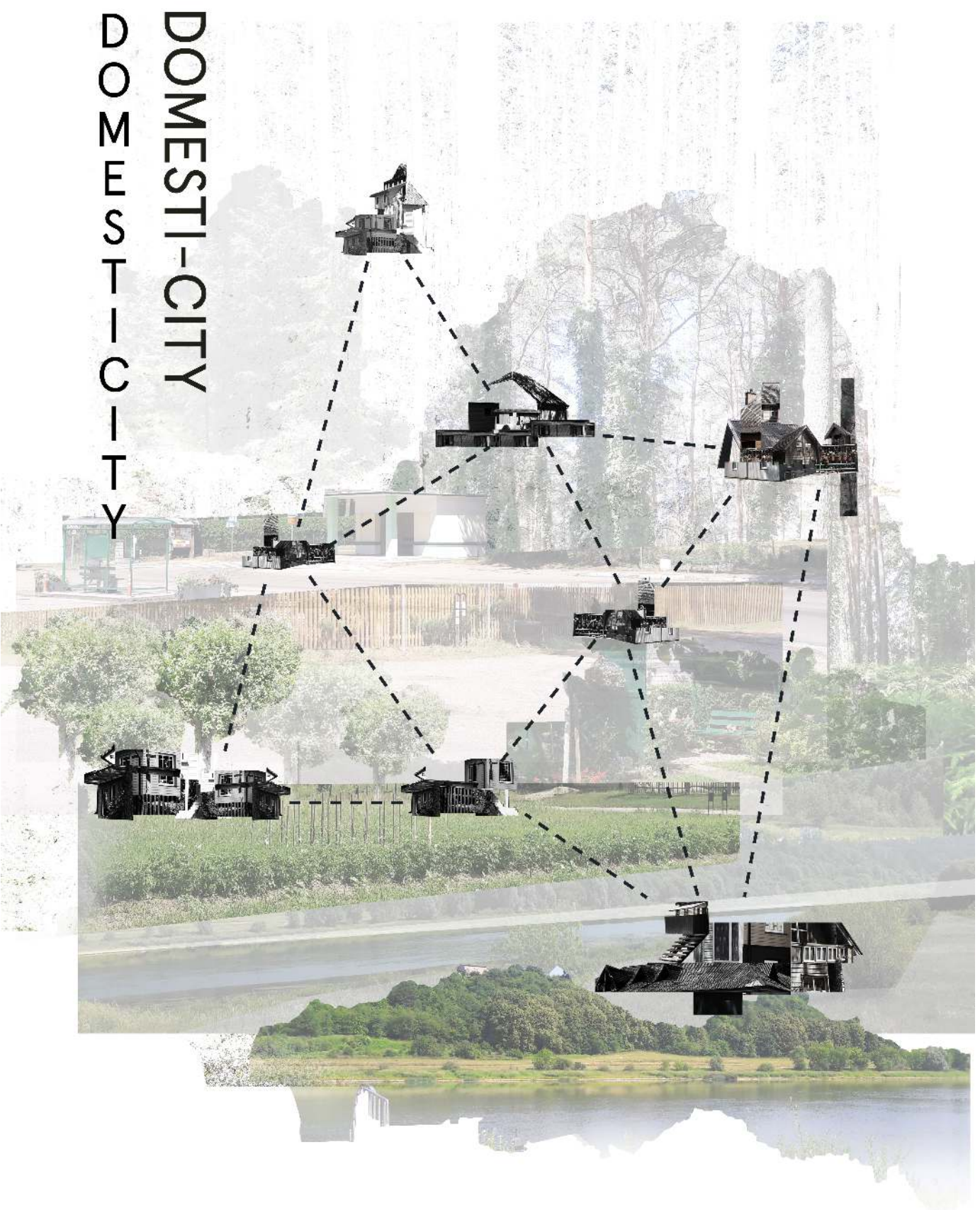
1. Priklausymo vietai patirtis (psichologinių sąlygų pokyčiai)

Siekiant išsaugoti vietos kultūrinį identitetą, siūloma tipinės Kačerginės vilos prototipo esminius bruožus pritaikyti miesto, kaip atvirų namų atvykusiems, koncepcijai. Priklausymo vietai, namų patirtis gali būti kuriama sumodeliuojant daugiafunkces erdves darbui, poilsiui ar komunikacijai, taip pat ir sukūrus sąlygas prisijungti prie vietos bendruomenės. Šios idėjos įgyvendinimo pavyzdžiai – atviros vietos sodininkystei, terasos, lauko erdvės darbui ir t. t.

2. Skirtingų Kačerginės miestelio erdvių – centrinės miesto, upės ir miško dalių, vienijimas (erdviniai pokyčiai)

Naudojant vietos gyvenamosios architektūros būdingas vizualines charakteristikas, siūloma suvienyti minėtų daugiafunkčių erdvių dizainą – taip jungiant skirtingas miesto erdves ir skatinant socialinį ateities potencialą. Turint omenyje tai, jog vietos gyventojų istorinėje atmintyje Kačerginė išlikusi kaip vieta burtis bendruomenei, tiek erdvių, tiek socialinis vientisumas suprantamas kaip svarbi siekiamybė.

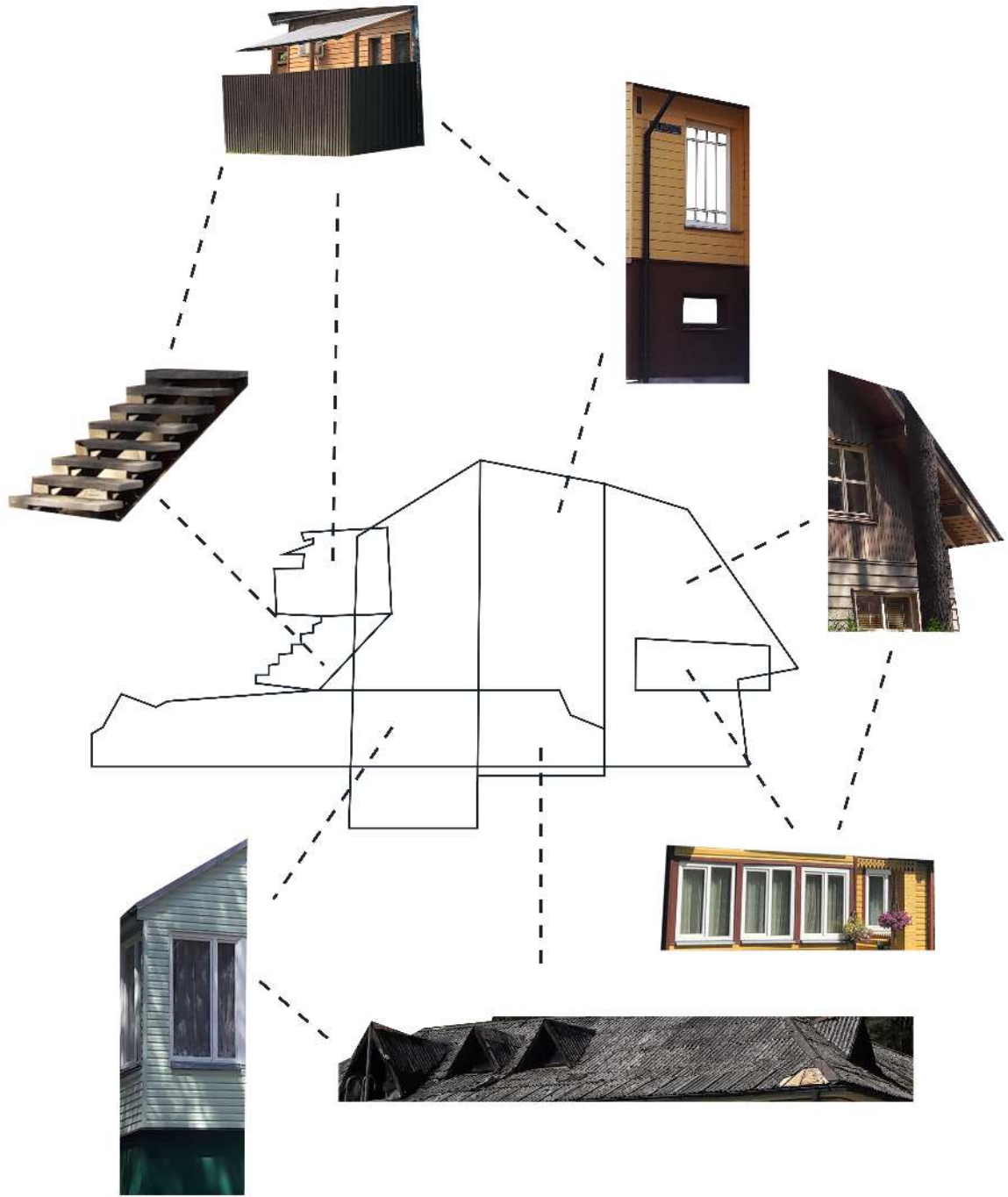
DOMESTI-CITY
DOMESTI-CITY
DOMESTI-CITY

Network of homes

Home stations

“Home”

KOMANDA F

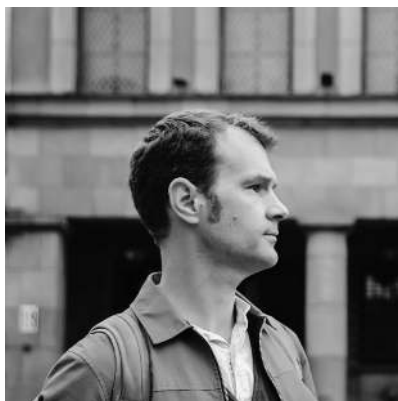

SABINE STORP

The Bartlett School of Architecture

Sabine Storp dirba Londono Bartleto architektūros mokyklos Trumpųjų kursų ir „Urban Design March“ programoje. Šioje mokykloje ji dėsto jau 20 metų. Pastaruoju metu ji vadovauja iniciatyvai „MArch Unit 13“. Gyvojoje laboratorijoje (angl. Living Laboratory) kartu su studentais ji tiria, kaip kuriami miestai, kaip juose apsigyvena žmonės ir formuojasi bendruomenės. Šiuose tyrimuose analizuojama, kaip nekonvenciniais būdais gyventojai prisitaiko prie egzistuojančių gyvenimo sąlygų, kaip nedidelio masto intervencijos ir pačių gyventojų inicijuojami renginiai transformuoja disfunkcines (sutrikusias) bendruomenes. Sabine Storp taip pat vadovauja architektūros biurui „Storp Weber Architecture“.

EDWARD DENISON

The Bartlett School of Architecture

Asoc. prof. Edward Denison – Londono Bartleto architektūros mokyklos dėstytojas ir magistro studijų programos „Architektūra ir istorinis urbanistinis kraštovaizdis“ vadovas. Jis taip pat yra ilgametis modernizmo architektūros tyrinėtojas, daugiausia dėmesio skiriantis modernizmui už Vakarų Europos ribų. Pastaruosius dvidešimt metų mokslininkas tyrinėja ir dirba su įvairiais kultūros paveldo projektais Europoje, Afrikoje ir Azijoje. UNESCO nominacinės bylos „Asmara – Afrikos modernizmo miestas“ autorius (2017 m. Asmara buvo sėkmingai įtraukta į Pasaulio paveldo sąrašą). 2016 m. ir 2017 m. Edvardas buvo apdovanotas Karališkojo britų architektūros instituto (RIBA) medaliu už atliktus tyrimus ir darbą su Asmaros (Afrika) ir Mandžiūrijos (Kinija / Rusija) modernizmo miestais. Publikacijų Architecture and the Landscape of Modernity in China before 1949 (Routledge, 2017); Ultra-Modernism – architecture and Modernity in Manchuria (HKUP, 2017); Luke Him Sau, Architect: China's Missing Modern (Wiley, 2014); The Life of the British Home – An Architectural History (Wiley, 2012); McMorran & Whitby (RIBA, 2009); Modernism in China: Architectural Visions and Revolutions (Wiley, 2008); Building Shanghai: The Story of China's Gateway (Wiley, 2006); Asmara – Africa's Secret Modernist City (Merrell, 2003) autorius.

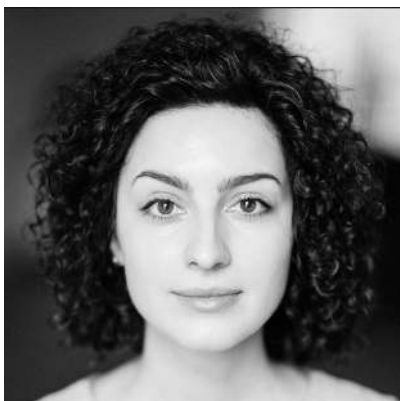

STEFANA GRADINARIU

The Bartlett School of Architecture

Architektė Stefana Gradinariu domisi daugiadiscipline praktika. Jos veiklos sritys apima architektūrą, parodų dizainą, filmus, rašymą. 2017 m. ji įkūrė nuosavą studiją. Naujausi jos darbai – lasi mokyklos interjero dizaino projektas ir Abram Games paroda Nacionaliniame kariuomenės muziejuje Londone. S. Gradinariu yra laimėjusi Bukarešto trianalės „East-centric Architecture“ konkursą „Critical Discouse“, o 2019 m. ji tapo konkurso žiuri nare. Architektė anksčiau yra dirbusi Nissen Richards studijoje, kurioje bendradarbiavo su tokiomis institucijomis, kaip Britų muziejus ir V&A. Stefana mokėsi AA, Bartleto architektūros mokykloje, Sero John'o Cass'o meno, architektūros ir dizaino mokykloje. Pastaruoju metu Bartleto architektūros mokyklos Architektūros ir tarpdisciplininių studijų katedroje ji dėsto Dizaino ir kūrybines praktikas.

ORGANIZATORIAI

VILTĖ MIGONYTĖ
„Kaunas 2022“

Architektūros istorikė dr. Viltė Migonytė-Petrulienė yra projekto „Kaunas 2022 – Europos kultūros sostinė“ regioninių partnerystė ir programos „Modernizmas ateičiai“ kuratorė. 2016 m. ji apgynė daktaro disertaciją, kurios tema – „Lietuvos tarpukario (1918–1940) kurortų architektūra modernėjančio visuomenės kontekste“. Tyrėja yra paskelbusi įvairių mokslo ir mokslo populiarinimo straipsnių, konferencijos pranešimų Lietuvos kurortinės architektūros paveldo ir istorijos temomis. Šiuo metu Viltė taip pat dėsto Kultūrinių industrijų programoje Vytauto Didžiojo universitete (VDU). Kaip kuratorė ir bendrakuratorė dirba įvairiuose vietos ir Europos projektuose, susijusiuose su upių pakrantėmis ir kultūriniu turizmu, įskaitant projektą „Interreg Europe“ („STAR Cities“). Anksčiau ji yra dirbusi Kauno fotografijos galerijos ir VDU galerijos „101“ kuratore bei vadovavo VDU Menų centrui.

ŽILVINAS RINKŠELIS
„Kaunas 2022“

Žilvinas Rinkšelis – istorikas, paveldosaugininkas ir gidas. Projekto „Kaunas 2022 – Europos kultūros sostinė“ programos „Modernizmas ateičiai“ koordinatorius. Tyrinėja Kauno miesto istoriją ir jo architektūrinį palikimą. Vienas iš socialinės miesto tyrinėjimo iniciatyvos „Ekskursas“ iniciatorių ir organizatorių. Tinklapio www.modernizmasateiciai.lt administratorius ir tekstų autorius.

VAIDAS PETRULIS
Kauno Technologijos Universitetas

Architektūros istorikas, Modernizmo ideologijos, architektūros ir politikos sąveikų, Kauno modernizmo paveldo tyrėjas. Architektūros ir urbanistikos tyrimų centro (www.autc.lt) svetainės projekto vadovas. Tai skaitmeninis Lietuvos architektūros ir paveldo archyvas, skirtas šviesti plačiąją visuomenę, architektūros istorijos ir paveldosaugos profesionalus, suteikiant jiems prieigą prie ikonografinių šaltinių duomenų bazės. Vaidas Petrulis savo tyrimus daugiausia vykdo XX a. architektūros istorijos ir Kauno modernizmo architektūros srityse. Publikacijų „Architektūra sovietinėje Lietuvoje“, „Lietuvos tarpukario architektūrinis palikimas: materialumo ir nematerialumo dermė“, „Optimizmo architektūra: Kauno fenomenas, 1918-1940“ bendraautoris.

ANDRIUS ROPOLAS
„Office De Architectura“

A. Ropolas – „Office De Architectura“ partneris ir architektas, kritikas ir žurnalistas. Jis paminėtas keliose publikacijose ir knygoje: „Self Sufficient City“, „Laisvės architektūra“, interviu „Moscow News“ ir kt. Jis rašo tinklaraštyje archata.lt, straipsnius vienam didžiausių Lietuvoje informacinių portalų „15min.lt“ ir įvairiems žurnalams. A. Ropolas mokėsi Vilniaus Dailės akademijoje (VDA), Tokijo universitete ir Leveno universitete, kuriame jis įgijo magistro laipsnį magna cum laude. Andrius dirbęs prie projektų Danijoje („SLETH“), Belgijoje („51n4e“), Japonijoje („Kengo Kuma and Associates“) bei Jungtinėje Karalystėje („PLP Architecture“) – nuo kvietinių daugiaaukščių ir generalinių planų konkursų iki socialinio būsto ir viešųjų projektų. Jis – vienas iš Lietuvos paviljono 2018 m. Venecijos architektūros bienalės bendraautorių.

JAUTRA BERNOTAITĖ
„Office De Architectura“

J. Bernotaitė – „Office De Architectura“ – partnerė ir architektė. Ji studijavo Oslo Architektūros ir dizaino mokykloje, Valensijos technologijų universitete bei įgijo architektūros magistro laipsnį Vilniaus dailės akademijoje. Architektė specializuojasi gyvenamųjų, sveikatos apsaugos pastatų ir atnaujinimo, rekonstrukcijos srityse, taip pat prisidėjusi ir prie meno instaliacijų sukurtų bendradarbiaujant su menininkais Gediminu ir Nomedu Urbonais, ir pristatytų 32-ojoje San Paulo bienalėje bei 12-ojoje Tarptautinėje Baltijos menų trienalėje bei „Survival Kit 9“ festivalyje Rygoje. Ji – viena iš Lietuvos paviljono 2018 m. Venecijos architektūros bienalės bendraautorių.

PAULIUS VAITIEKŪNAS
„Office De Architectura“

P. Vaitiekūnas – „Office De Architectura“ architektas ir partneris. Jis dirbęs su įvairiais projektais nuo mažų privačių iniciatyvų iki didžiulių infrastruktūros projektų, įskaitant Kauno autobusų stotį, bei įvairius konkursus, kuriuose jis dalyvavo kartu su savo atstovojamu architektų biuru. P. Vaitiekūnas – patyręs architektūrinių seminarų ir pokalbių organizatorius, prisidėjęs prie Kauno Architektūros festivalio (KAFė) organizavimo. Architektas dažnai dalyvauja meninėse veiklose kaip dalyvis ar organizatorius. Jis – nepriklausomo, įvietintame mene besispecializuojančio kolektyvo „3am“ narys, vienas iš jo įkūrėjų bei menininkų. Architektūros magistro laipsnį jis įgijo Vilniaus dailės akademijoje. Taip pat P. Vaitiekūnas – vienas iš Lietuvos paviljono 2018 m. Venecijos architektūros bienalės bendraautorių.

17_Pirmadienis / Įvadinė diena Lietuvos bankas (K. Donelaičio g. 85), Kaunas.

- 08:00 – 09:00 Pusryčiai. Šokoladinė „Chocolaterie CH“ (Rotušės a. 26), Kaunas.
09:00 – 10:00 Įvadas į vasaros mokyklą. *Edward Denison* ir *Sabine Storp*.
10:00 – 10:30 Trumpas komandų ir dalyvių pristatymas.
10:30 – 11:00 Kavos pertraukėlė.
11:00 – 12:00 Paskaita ir diskusija. *Edward Denison: Architecture and the Anthropocene: Towards a Planetary History of Architecture*.
12:00 – 13:00 Paskaita ir diskusija. *Sabine Storp: Inhabiting architecture. A journey through the eye of the inhabitant. Chandigarh, Brie and Fregene*.
13:00 – 14:00 Pietų pertrauka. Kauno technologijos universiteto valgykla (K. Donelaičio g. 73), Kaunas.
14:00 – 17:00 Ekskursija: „Kauno modernizmas“. *Vaidas Petrulis, Žilvinas Rinkšėlis*.
19:00 – 21:00 Vakarienė. Kavinė „Kultūra“ (K. Donelaičio g. 16), Kaunas.

Nakvynė Kaune. Svečių namai „Villa Kaunensis“ (Rotušės a. 21), Kaunas.

18_Antradienis / Pirmoji dirbtuvių diena Kačerginės biblioteka (J. Zikaro g. 6), Kačerginė.

- 08:30 – 10:30 Kruizas Nemunu iš Kauno į Kačerginę.
10:30 – 11:00 Registracija viešbutyje „Kankorėžis“ (J. Biliūno g. 1), Kačerginė.
11:00 – 13:00 Užduočių pristatymas ir patarimai, kaip joms rinkti medžiagą.
13:00 – 14:00 Pietų pertrauka. Restoranas „Kačerga“ (J. Janonio g. 6), Kačerginė.
14:00 – 19:00 Aksonometrinio piešinio užduoties pristatymas, pasiskirstymas temomis ir grupėmis.
19:00 – 21:00 Vakarienė (kepiniai ant grotelių) ir dienos refleksija. Viešbutis „Kankorėžis“ (J. Biliūno g. 1), Kačerginė.

Nakvynė Kačerginėje. Viešbutis „Kankorėžis“ (J. Biliūno g. 1), Kačerginė.

19_Trečiadienis / Antroji dirbtuvių diena Kačerginės biblioteka (J. Zikaro g. 6), Kačerginė.

- 08:00 – 09:00 Pusryčiai. Restoranas „Kačerga“ (J. Janonio g. 6), Kačerginė.
09:00 – 12:30 Darbinė sesija. Mokymasis kurti bendrą aksonometrinį piešinį.
13:00 – 14:00 Pietų pertrauka. Restoranas „Kačerga“ (J. Janonio g. 6), Kačerginė.
14:00 – 19:00 Tarpinė sukurtų piešinių peržiūra ir aptarimas.
19:00 – 20:00 Vakarienė ir dienos refleksija. Restoranas „Kačerga“ (J. Janonio g. 6), Kačerginė.
20:00 – 21:00 Vizitas arch. V. Landsbergio-Žemkalnio vasarnamyje (J. Biliūno g. 5), Kačerginė.

Nakvynė Kačerginėje. Viešbutis „Kankorėžis“ (J. Biliūno g. 1), Kačerginė.

20_Ketvirtadienis / Trečioji dirbtuvių diena Kačerginės biblioteka (J. Zikaro g. 6), Kačerginė.

- 08:00 – 09:00 Pusryčiai. Restoranas „Kačerga“ (J. Janonio g. 6), Kačerginė.
09:00 – 12:30 Darbas grupėse ir konsultacijos. Trumpas manifestų kūrimo pristatymas.
13:00 – 14:00 Pietų pertrauka. Restoranas „Kačerga“ (J. Janonio g. 6), Kačerginė.
14:00 – 19:00 Darbas grupėse ir konsultacijos.
19:00 – 21:00 Vakarienė ir dienos refleksija. Restoranas „Kačerga“ (J. Janonio g. 6), Kačerginė.

Night in Kačerginė. Hotel „Kankorėžis“ (J. Biliūno str. 1, Kačerginė).

21_Penktdienis / Rezultatų pristatymai Kačerginės biblioteka (J. Zikaro g. 6), Kačerginė.

- 08:00 – 09:00 Pusryčiai. Restoranas „Kačerga“ (J. Janonio g. 6), Kačerginė.
09:00 – 12:30 Pasiruošimas pristatymams.
13:00 – 14:30 Pietų pertrauka. Restoranas „Kačerga“ (J. Janonio g. 6), Kačerginė.
14:30 – 16:00 Pasiruošimas rezultatų ir aksonometrinio piešinio pristatymui.
16:00 – 17:30 Rezultatų pristatymas ir diskusija.
17:30 – 18:00 Išsiregistravimas iš viešbučio.
18:00 – 19:00 Kelionė autobusu į Kauną.
19:00 – 19:30 Registracija svečių namuose „Villa Kaunensis“ (Rotušės a. 21), Kaunas.
20:00 – 22:00 Atsisveikinimo vakarėlis Kauno menininkų namuose (V. Putvinskio g. 56), Kaunas.

